

**Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών**

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές»**

ΘΕΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

«Η αναδυόμενη Διεθνής Τάξη και οι Σχέσεις Δύσης-Ανατολής στον 21^ο Αιώνα»

**Επιμέλεια: Παναγιώτης Ασβεστόπουλος
Α.Μ.: 1217ΜΟ17**

**Επιβλέπων: Αναπληρωτής Καθηγητής Κος Γκόφας Ανδρέας
Μέλη Τριμελούς Επιτροπής: Καθηγητής Κος Παπασωτηρίου Χαράλαμπος
Καθηγήτρια Κα Χειλά Ειρήνη**

Αθήνα 2018

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε το διάστημα μεταξύ Ιανουαρίου 2018 και Δεκεμβρίου 2018 στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος στις Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Ως την ελάχιστη δυνατή μνεία, με την παρούσα παράγραφο οφείλω να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν στην εκπόνησή της και ιδιαίτερα: τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Ανδρέα Γκόφα, για την πολύτιμη υποστήριξή του, τις παραγωγικές υποδείξεις του και το πολύ καλό κλίμα συνεργασίας που διαμόρφωσε συμβάλλοντας τα μέγιστα για την κατάρτιση της διπλωματικής μου εργασίας.

Επίσης, ευχαριστίες απευθύνω σε όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. και ιδιαίτερα τον καθηγητή Χαράλαμπο Παπασωτηρίου, τα οποία με ζήλο και αυταπάρνηση μας δίδαξαν τόσα ενδιαφέροντα θέματα κατά την διάρκεια όλου του κύκλου σπουδών του μεταπτυχιακού προγράμματος στις Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους μου μεταπτυχιακούς φοιτητές για τις ανταλλαγές απόψεων, το ειλικρινές ενδιαφέρον τους και για τη σημαντική βοήθειά τους σε όλα τα στάδια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών.

Η αφιέρωση της συγκεκριμένης Διπλωματικής Εργασίας στην μητέρα μου είναι το ελάχιστο ταπεινό ευχαριστώ απέναντι στην ανιδιοτελή της αυταπάρνηση καθ'όλη τη διάρκεια των σπουδών μου από την πρώτη ημέρα.

Παναγιώτης Ασβεστόπουλος, Αθήνα, 2018

Στο κείμενο, το οποίο ακολουθεί, εκφράζονται οι προσωπικές απόψεις του συντάκτη, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν αποτελούν τις επίσημες θέσεις του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Σχολής ή του τμήματος Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών.

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις, οι οποίες προβλέπονται από της διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

«Με πλήρη επίγνωση των συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων, δηλώνω ενυπογράφως ότι είμαι αποκλειστικός συγγραφέας της παρούσας διπλωματικής εργασίας, για την ολοκλήρωση της οποίας κάθε βοήθεια είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται λεπτομερώς στην εργασία αυτή. Έχω αναφέρει πλήρως και με σαφείς αναφορές, όλες τις πηγές χρήσης δεδομένων, απόψεων, θέσεων και προτάσεων, ιδεών και λεκτικών αναφορών, είτε κατά κυριολεξία, είτε βάσει επιστημονικής παράφρασης. Αναλαμβάνω την προσωπική και ατομική ευθύνη, ότι σε περίπτωση αποτυχίας στην υλοποίηση των ανωτέρω δηλωθέντων στοιχείων, είμαι υπόλογος έναντι λογοκλοπής, γεγονός το οποίο σημαίνει αποτυχία στην διπλωματική μου εργασία, πέραν των λοιπών συνεπειών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων. Δηλώνω, συνεπώς, ότι αυτή η διπλωματική εργασία προετοιμάστηκε και ολοκληρώθηκε από εμένα προσωπικά και αποκλειστικά και ότι αναλαμβάνω πλήρως όλες τις συνέπειες του νόμου στην περίπτωση κατά την οποία αποδειχθεί, διαχρονικά, ότι η εργασία αυτή ή τμήμα της δεν μου ανήκει, διότι είναι προϊόν λογοκλοπής άλλης πνευματικής ιδιοκτησίας.»

«Σε μια χώρα με χρηστή διακυβέρνηση, η φτώχεια είναι κάτι που πρέπει να προκαλεί όνειδο. Σε μια χώρα με κακή διακυβέρνηση, ο πλούτος είναι κάτι που πρέπει να προκαλεί όνειδο.»

Κομφούκιος, 551–479 π.Χ.

«Ο κομμουνισμός δεν είναι αγάπη. Ο κομμουνισμός είναι ένα σφυρί, το οποίο χρησιμοποιούμε για να συντρίψουμε τον εχθρό.»

Mao Zedong, 1^η Οκτωβρίου 1949, Ιδρυτικός Λόγος της Λ.Δ. της Κίνας

«Δεν έχει σημασία αν η γάτα είναι μαύρη ή άσπρη, αρκεί να πιάσει ποντίκια...»

Deng Xiaoping, Ιούλιος 1962, Συνέδριο Συνδέσμου Κομμουνιστικής Νεολαίας

«Η Κίνα θα παραμείνει πάντα ο οικοδόμος της παγκόσμιας ειρήνης, συνεισφέροντας στην παγκόσμια ανάπτυξη και υποστηρικτής της διεθνούς τάξης.»

Xi Jinping, China Daily, Ιανουάριος 2018

«Για τον Sun Tzu, η νίκη δεν είναι απλώς η κατάρρευση των ενόπλων δυνάμεων. Αντ'αυτού, είναι η επίτευξη των τελικών πολιτικών σκοπών, τους οποίους η στρατιωτική σύγκρουση είχε ως στόχο να διασφαλίσει.»

Χένρι Κίσινγκερ, Henry Kissinger, On China, Μάιος 2011

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σελίδες

Εισαγωγή.....	6
Θεωρητικό Πλαίσιο.....	8
Η Κίνα στο πέρας 40 ετών.....	13
Οι Κινεζικές αντιλήψεις της Διεθνούς Τάξης.....	24
Η γεωστρατηγική κατάσταση της Κίνας.....	31
Μεταρρύθμιση από τη δεύτερη θέση.....	40
Συμπεράσματα.....	44
Βιβλιογραφία.....	47

Εισαγωγή

Η παρούσα διπλωματική εργασία θα επικεντρωθεί σε διάφορες διαστάσεις της σχέσης μεταξύ Ανατολής και Δύσης και την πιθανή τροχιά τους στον εικοστό πρώτο αιώνα. Επιπρόσθετη φιλοδοξία της έρευνα είναι να επιχειρήσει μια εκτεταμένη έρευνα όσον αφορά τις δυνάμεις που δρουν στις σχέσεις Ανατολής και Δύσης, λαμβάνοντας υπόψη συστημικούς και διακρατικούς παράγοντες στη διεθνή τάξη. Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες θεωρίες στον τομέα των Διεθνών Σχέσεων, η εργασία επιχειρεί να εξετάσει την προέλευση και το μέλλον της παγκόσμιας τάξης. Στην κατεύθυνση αυτή, στόχος της έρευνας είναι να απαντήσει σε μία σειρά από ιδιαίτερα ενδιαφέροντα ερωτήματα, τα οποία ανακύπτουν στην επιστημονική συζήτηση εντός του κλάδου των Διεθνών Σχέσεων (discourse in International Relations):

- Θα δημιουργηθεί η μετα-δυτική παγκόσμια τάξη και εάν ναι πότε και ποια θα είναι τα χαρακτηριστικά της;
- Ποιες είναι οι μορφές παγκόσμιας τάξης, οι οποίες είναι οι πιο σημαντικές για τα συμφέροντα των Η.Π.Α. και τη διεθνή σταθερότητα;
- Πόσο αποτελεσματική είναι η μεταπολεμική παγκόσμια τάξη για την προώθηση των συμφερόντων των Η.Π.Α., καθώς και για τους ευρύτερους στόχους της;
- Ποια τα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων για την διατήρηση της παρούσας παγκόσμιας τάξης;
- Θα ήθελαν κάποια κράτη, όπως η Κίνα, να αλλάξουν την παρούσα μεταψυχροπολεμική παγκόσμια τάξη και εάν ναι πως θα ήταν κάτι τέτοιο δυνατόν;
- Θα ήταν δυνατόν η Κίνα να επιχειρήσει να αλλάξει ορισμένες πτυχές της διεθνούς τάξης από την παρούσα θέση της στο διεθνές σύστημα
- Πρόκειται να συνεχισθεί η ταχύτατη οικονομική ανάπτυξη της Κίνας; Το συγκεκριμένο ερώτημα αναφέρεται στις εσωτερικές προκλήσεις, τις οποίες αντιμετωπίζει η Κίνα εικοστό πρώτο αιώνα.
- Είναι η παρούσα παγκόσμια τάξη είναι υγιής και πώς το γνωρίζουμε; Το ζήτημα του κατά πόσον η παγκόσμια τάξη μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο μπορεί να συνεχίσει να χρησιμεύει ως υπερ-κατασκευή (Superstructure) για την παγκόσμια στρατηγική των Η.Π.Α. είναι επείγουσας σημασίας για την διεθνή πολιτική, καθώς και για τον επιστημονικό κλάδο των Διεθνών Σχέσεων.

- Ισχύουν σήμερα, πλέον, στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, οι διαιρετικές τομές μεταξύ Δύσης και Ανατολής;
- Ποιοι παράγοντες θα οδηγήσουν στη συνεργασία ή στη σύγκρουση μεταξύ Δύσης και Ανατολής;
- Πώς αποτιμάται η συνεργασία των κρατών της Δύσης με τα κράτη της Ανατολής ευρωπαϊκούς θεσμούς; Είναι ισότιμοι εταίροι ή υπάρχει μια ετεροβαρής σχέση; Αναμένεται να αλλάξει αυτή η σχέση;
- Εάν απωλέσθη η ηγεμονική θέση, ποια τα λάθη και οι αστοχίες που καταλογίζονται στις κυβερνήσεις του ηγεμονικού κράτους;

Τα ερωτήματα αυτά, τα οποία θα αποτελέσουν το βασικό κορμό της εργασίας, θα απαντηθούν μέσα από την εξέταση α) των πρωτογενών πηγών, όπως εκθέσεις και κείμενα των κορυφαίων διαμορφωτών πολιτικής (Policy Makers) και επιπλέον β) της οικείας σχετικής βιβλιογραφίας και των επιστημονικών άρθρων.

Ο κεντρικός σκοπός της ανα χείρας διπλωματικής εργασίας είναι να διερευνήσει και να απαντήσει τα ακόλουθα ερωτήματα χρησιμοποιώντας από το προϋπάρχον σώμα (corpus) της επιστημονικής βιβλιογραφίας. Ο γενικότερος σκοπός της διπλωματικής εργασίας, την οποία κρατάτε στα χέρια σας είναι να μπορέσει να δώσει κάποιες πολύτιμες πληροφορίες για το σύγχρονο διεθνές σύστημα. Η εργασία αναφέρεται στα χαρακτηριστικά του σύγχρονου δυτικοκεντρικού διεθνούς συστήματος να μελετήσει τις υποτιθέμενες καθώς και τις πραγματικές πρόσφατες αλλαγές στο διεθνές σύστημα. Το επιχείρημα της μπορεί να συνοψισθεί ως εξής: «Παρά το γεγονός ότι η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας έχει πραγματοποιήσει ένα μετεωρικό άλμα στον οικονομικό τομέα μέσα σε μόλις πέντε δεκαετίες, η θέση της σε υπόλοιπους συντελεστές ισχύος δεν της επιτρέπει να αλλάξει το διεθνές σύστημα».

Την μεθοδολογική βάση της παρούσας διπλωματικής εργασίας αποτελεί το νεορεαλιστικό υπόδειγμα. Το εν λόγω θεωρητικό υπόδειγμα εντάσσεται στο ευρύτερο φιλοσοφικό και επιστημολογικό πλαίσιο του θετικισμού και πιο συγκεκριμένα στην αναδιαμορφωμένη εκδοχή αυτού, το νεοθετικιστικό πλαίσιο. Η χρησιμότητα καθώς και η μεθοδολογική εγκυρότητα του νεοθετικισμού ως γενικού ερμηνευτικού πλαισίου αποτελεί βασική παραδοχή στην παρούσα επιστημονική εργασία. Εν συνεχεία ακολουθεί μια σύντομη εισαγωγή στο θεωρητικό πλαίσιο και στις βασικές έννοιες, οι οποίες αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο του εν λόγω πονήματος.

Θεωρητικό Πλαίσιο

Πρώτα από όλα η τάξη, ως έννοια στην ανθρώπινη ιστορία, έχει ως πρωταρχικό σκοπό να ελέγξει το φαινόμενο της βίας και να τερματίσει συνθήκες αταξίας (Ζιώγας, 2013, σελίδα 2). Κάθε μορφή πολιτικής οργάνωσης αντικειμενικό σκοπό έχει να περιορίσει τα φαινόμενα βίας επιβάλλοντας και διατηρώντας την τάξη στο εσωτερικό της (Ζιώγας, 2013, σελίδες 10-14).

Πιο συγκεκριμένα, το φαινόμενο της διεθνούς τάξης εκκινεί από τις απαρχές του σύγχρονου διακρατικού συστήματος, όπως αυτό άρχισε να μορφοποιείται από το 1648. Η συνθήκη της Βεστφαλίας το 1648 σηματοδότησε την αρχή της νομικής ισότητας και της μη επέμβασης στο διεθνές σύστημα. Η συνθήκη της Βεστφαλίας το 1648 σηματοδότησε την αρχή του τέλους των αυτοκρατορικών σχημάτων επικράτησαν διαδοχικά στο διεθνές σύστημα και εντεύθεν (Ζιώγας, 2013, σελίδα 3).

Η έννοια της τάξης στο διεθνές σύστημα, άρχισε σταδιακά να συναρτάται με τη επικράτηση του έθνους-κράτους ως του αυτονόητου τρόπου πολιτικής συγκρότησης των κοινωνιών, ώστε τους τελευταίους αιώνες να λογίζεται πλέον ως το κυρίαρχο πολιτικό γεγονός των διεθνών σχέσεων (Ζιώγας, 2013, σελίδα 10). Η δομή του διεθνούς συστήματος εδράζεται πάνω στη εθνικοκρατικής λογική, που προϋποθέτει την κρατική κυριαρχία ως καθεστώς οργάνωσης των διεθνών σχέσεων (Ζιώγας, 2013, σελίδες 10-14).

Βασικό χαρακτηριστικό του σύγχρονου διεθνούς συστήματος αποτελεί η αρχή της κρατικής κυριαρχίας και η συνεπαγόμενη διεθνής αναρχία (Ζιώγας, 2013, σελίδα 2). Οι δύο αυτές αλληλένδετες έννοιες απέκλεισαν σε διεθνές επίπεδο διευθετήσεις, για τον έλεγχο του φαινομένου της βίας και την επιβολή της τάξης, ανάλογης αντίληψης με το εσωτερικό των κρατών (Ζιώγας, 2013, σελίδα 2). Η κανονιστική ανάπτυξη του διεθνούς συστήματος στη βάση του διεθνούς δικαίου και των διπλωματικών σχέσεων εμφάνισε τον πόλεμο ως το ανεκτό επίπεδο βίας στο διεθνές σύστημα (Ζιώγας, 2013, σελίδα 2).

Θεμελιώδης σκοπός των κρατών είναι η διατήρηση του ίδιου του συστήματος και με αυτή την έννοια η αντιμετώπιση και συγκράτηση των τάσεων ηγεμονικών διευθετήσεων του διεθνούς συστήματος (Ζιώγας, 2013, σελίδα 11). Είναι γεγονός ότι τα κράτη επιδιώκουν τους κοινούς στόχους κάθε κοινωνικής ζωής (Ζιώγας, 2013, σελίδα 11). Αυτοί είναι ο περιορισμός της βίας και η προστασία της ζωής, που επιτυγχάνεται με την διακρατική συνεργασία και την αμοιβαία αναγνώριση των κρατικών κυριαρχιών, ώστε τα κράτη να

διατηρούν το μονοπώλιο άσκησης βίας και να μην αναγνωρίζουν το δικαίωμα άσκησης αυτού του δικαιώματος σε άλλες ομάδες (Ζιώγας, 2013, σελίδα 11). Επιπρόσθετα, τα κράτη δέχονται περιορισμούς στο δικό τους δικαίωμα χρήσης βίας, όπως το ότι ο πόλεμος διεξάγεται για ένα δίκαιο σκοπό και τους ορισμένους περιορισμούς στη διεξαγωγή του πολέμου (Ζιώγας, 2013, σελίδα 11). Ένας άλλος σκοπός της κοινωνικής ζωής, όπως αυτός διαφαίνεται στα πλαίσια της διεθνούς τάξης είναι η τήρηση των συμφωνιών με βάση την αρχή του διεθνούς δικαίου «οι συμφωνίες τηρούνται» (*pacta sunt servanda* λατινιστί) και η αμοιβαία αναγνώριση της κρατικής κυριαρχίας (Ζιώγας, 2013, σελίδα 11).

Η διεθνής τάξη μπορεί να αναγνωρισθεί στην πρακτική των κρατών, όσο ατελής και εαν είναι (Ζιώγας, 2013, σελίδα 11). Η απόδειξη για την ύπαρξη διεθνούς τάξης, παρά τη διεθνή αναρχία, κατοπτρίζεται στην ύπαρξη κοινών συμφερόντων για την επίτευξη αυτών των σκοπών και στην ύπαρξη βασικών κανόνων και στη συμμετοχή των κρατών στους διεθνείς θεσμούς (Ζιώγας, 2013, σελίδα 11). Οι διεθνείς θεσμοί εννοούνται για τον Bull με την ανθρωπολογική τους έννοια, ως επαναλαμβανόμενοι τύποι διεθνούς συμπεριφοράς και περιλαμβάνουν την ισορροπία της ισχύος, την διπλωματία, το διεθνές δίκαιο, τις μεγάλες δυνάμεις, ακόμα και τον πόλεμο (Ζιώγας, 2013, σελίδα 11).

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να διασαφηνίσουμε και την έννοια της ηγεμονίας καθώς θα αναφερθούμε εκτενώς σε αυτή. Η ηγεμονία ως έννοια απαντάται σε όλο το φάσμα των πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών επιστημών. Ο Niccolo Machiavelli, ο πολιτικός στοχαστής της νεότερης δυτικής σκέψης, στο έργο του ο «Ηγεμόνας», ανέλυσε την έννοια της ηγεμονίας εξετάζοντας τις σχέσεις εξουσίας. Με αυτό τον τρόπο παρουσιάζει να κερδίζονται, να διατηρούνται αλλά και να χάνονται οι ηγεμονίες καταδεικνύοντας και την κυρίαρχη θέση του ηγεμόνα μέσα στην κάθε πολιτεία (Ζιώγας, 2013, σελίδα 18).

Ο John Mearsheimer ορίζει τον ηγεμόνα: «ως ένα κράτος τόσο ισχυρό, ώστε να κυριαρχεί πάνω σε όλα τα υπόλοιπα κράτη του συστήματος (Ζιώγας, 2013, σελίδα 21). Κανένα άλλο κράτος δεν έχει τις στρατιωτικές προϋποθέσεις για να συγκρουστεί σοβαρά μαζί του (Ζιώγας, 2013, σελίδα 21). Ουσιαστικά, ηγεμόνας είναι η μοναδική μεγάλη δύναμη στο σύστημα. Ένα κράτος που είναι σαφώς ισχυρότερο απ' ότι οι άλλες δυνάμεις στο σύστημα δεν είναι ηγεμόνας, καθώς εξ' ορισμού αντιμετωπίζει άλλες μεγάλες δυνάμεις (Ζιώγας, 2013, σελίδα 21).

Μία ηγεμονική δύναμη ασκεί την επιρροή της τόσο με χειραγώγηση υλικών κινήτρων (*material incentives*) όσο και με την επιρροή επί των θεμελιωδών πεποιθήσεων (*substantive beliefs*) των κρατών (Ζιώγας, 2013, σελίδα 21). Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνει την «κοινωνικοποίησή» (*socialization*) τους σε ένα διεθνές σύστημα στο οποίο κατέχει την

πρωτοκαθεδρία (Ζιώγας, 2013, σελίδα 18). Η επιρροή επί των βασικών πεποιθήσεων είναι σημαντική, διότι με αυτή ο ηγεμόνας μπορεί να διατηρήσει τη δεσπόζουσα θέση του ακόμη και όταν η υλική υπεροχή του σταδιακά εξασθενίσει (Ζιώγας, 2013, σελίδα 18). Βασικό στοιχείο για τη βιωσιμότητα μιας ηγεμονίας σε ένα σύστημα είναι η νομιμοποίηση του ηγεμόνα ως τέτοιου και η οποία επιβεβαιώνεται με τη ρητή ή σιωπηρή συγκατάθεση των υπολοίπων μονάδων του συστήματος (Ζιώγας, 2013, σελίδα 22, Adam Watson).

Η κατάρρευση της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών (Σοβιετική Ένωση) 26 Δεκεμβρίου 1991 μετασχημάτισε το διεθνές σύστημα από διπολικό σε μονοπολικό (Layne, 1993, σελίδα 1) . Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής απολαμβάνουν ακόμα και σήμερα μια ηγεμονική θέση. Βεβαίως, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής δεν επέβαλαν μια «καθολική μοναρχία» στο διεθνές σύστημα. Ενδεχομένως, για αυτό και δεν προκάλεσαν την μήνιν ή καλύτερα την απειλή κρατών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Layne, 1993, σελίδα 4).

Το 1993, ο Christopher Layne στο άρθρο του με τίτλο *The Unipolar Illusion: Why New Great Powers Will Rise* χρησιμοποίησε τη νεορεαλιστική θεωρία για να αναλύσει τις συνέπειες της μοναδικότητας. Υποστήριξε ότι η «μονοπολική στιγμή» των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής είναι θα είναι σύντομη, δηλαδή μια περίοδος ένα *interregnum* το οποίο και θα δώσει τη θέση της στην πολυπολικότητα μεταξύ του 2000-2010 (Layne, 1993, σελίδα 4). Υπάρχουν και άλλα κράτη, τα οποία είναι ισχυρά στρατιωτικά (Ρωσία) ή οικονομικά (Ιαπωνία και Γερμανία) (Layne, 1993, σελίδα 1). Είναι γεγονός, ότι το θεωρητικό του επιχείρημα υποστηρίζεται από μια εκτεταμένη ιστορική έρευνα (Layne, 1993, σελίδα 1). Ένας μονοπολικός κόσμος δεν είναι *terra incognita*. Υπήρξαν δύο άλλες συγκρίσιμες μονοπολικές στιγμές στη σύγχρονη διεθνή ιστορία (Layne, 1993, σελίδες 1-10). Τα στοιχεία από αυτές τις δύο εποχές επιβεβαιώνουν τις προσδοκίες που απορρέουν από τον δομικό ρεαλισμό: (1) τα μονοπολικά συστήματα εμπεριέχουν τους σπόρους της δικής τους θανάτωσης, διότι η ηγεμονία η μη ισορροπημένη ισχύς δημιουργεί ένα περιβάλλον που ευνοεί την εμφάνιση νέων Μεγάλων Δυνάμεων. και (2) η είσοδος νέων μεγάλων δυνάμεων στο διεθνές σύστημα διαβρώνει τη σχετική δύναμη του ηγεμόνα και, σε τελική ανάλυση, την υπεροχή του (Layne, 1993, σελίδα 10-25). Η διαδικασία της ανόδου νέων μεγάλων δυνάμεων υποστηρίζεται από το γεγονός ότι η οικονομική (καθώς και η τεχνολογική και στρατιωτική) δύναμη των κρατών αυξάνεται με διαφορετικά και όχι όμοια ποσοστά (Layne, 1993, σελίδες 1-15). Όπως σημειώνει, ο Robert Gilpin: «Με την πάροδο του χρόνου, η άνιση αύξηση της ισχύος διαφόρων κρατών στο σύστημα προκαλεί, μια βασική ανακατανομή της ισχύος στο διεθνές σύστημα» (Gilpin, 2001,15-40). Η Υψηλή Στρατηγική της Αμερικής πρέπει να

επανασχεδιαστεί για έναν πολυπολικό κόσμο (Layne, 1993, σελίδες 40-47). Σε ένα πολυπολικό σύστημα, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα πρέπει να ακολουθήσουν μια πολιτική στρατηγικής ανεξαρτησίας, αναλαμβάνοντας τη στάση ενός υπερπόντιου εξισορροπιστή (Layne, 1983, σελίδες 1-10). Παραδοσιακά, ο στρατηγικός στόχος της Αμερικής ήταν να εξασφαλίσει ότι κανένας δεν κυριαρχεί στην Ευρασία. Αντί να αναλάβουν την πρωταρχική ευθύνη για τη συγκράτηση μιας πιθανής ηγεμονίας, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα βασίζονταν σε παγκόσμιες και περιφερειακές ισορροπίες ισχύος για την επίτευξη αυτού του στόχου (Layne, 1993, σελίδες 40-47).

Η σύγχρονη διεθνής τάξη αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις. Η ισχύς μετατοπίζεται: αφενός μεν οριζόντια σε μη δυτικές μεγάλες δυνάμεις, όπως η Κίνα και η Ινδία και αφετέρου κάθετα σε μη κρατικούς δρώντες, όπως οι διακρατικοί αντάρτες ή τρομοκράτες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτές οι προκλήσεις δεν αφορούν μόνο την ισχύ, αλλά και τον πολιτισμό. Οι μετατοπιζόμενες διαμορφώσεις της ισχύος συνδέονται με νέες αρθρώσεις της πολιτιστικής διαφοράς. Τα δυτικά κράτη, τα οποία παλεύουν με την αναζωπύρωση του εθνικισμού, τις προκλήσεις για την πολυπολιτισμικότητα και την άνοδο της άκρας δεξιάς, μοιράζονται τώρα τη διεθνή σκηνή με αναδύομενες δυνάμεις, όπως η Κίνα και η Ινδία, οι οποίες κομίζουν τις δικές τους πολιτιστικές αξίες, πρακτικές και ιστορία.

Η συγκριτική διερεύνηση των διεθνών συστημάτων είναι ένα σχετικά παραμελημένο υποπεδίο στον ακαδημαϊκό κλάδο των Διεθνών Σχέσεων (Erik Ringman 2012, σελ.2). Παρά το γεγονός, ότι στο πέρας της ιστορίας, (δηλαδή της συστηματικής μελέτης του παρελθόντος εστιασμένης κυρίως στην ανθρώπινη, δραστηριότητα έως την παρούσα εποχή). Η ιστορία μελετά κυρίως γραπτές πηγές που μας δίνουν πληροφορίες για το παρελθόν ενώ ως προϊστορία αναφέρεται η εποχή για την οποία δεν έχουμε γραπτές πηγές ή που αυτές δεν μας είναι κατανοητές. Μολονότι υπήρξαν πολλά διεθνή συστήματα σε όλη την ιστορία, είναι το σύγχρονο σύστημα της Βεστφαλίας (Westphalian) που επανειλημμένα διερευνάται - σαν να ήταν κατανοητό αποκλειστικά με τους δικούς του όρους. Ως αποτέλεσμα, όταν γίνονται περιστασιακές συγκρίσεις, το σύστημα της Βεστφαλίας λαμβάνεται συχνά ως το πρότυπο με το οποίο υπολογίζονται άλλα διεθνή συστήματα. Το Σινο-κεντρικό Διεθνές Σύστημα, με άλλα λόγια, ήταν τόσο ιεραρχικό όσο και η κεντρομόλος δύναμη με την Κίνα (中國/中国 Zhōngguó – Κεντρικό Βασίλειο ή Κεντρική Χώρα, κυριολεκτική μετάφραση, στην κινεζική γλώσσα) και τον Αυτοκράτορα της να βρίσκονται στο ένα κέντρο. Το 1860, ο Garnet Wolseley, ένας Ευρωπαίος επισκέπτης, περιγράφοντας τις διακρατικές σχέσεις μεταξύ Κίνας και Μογγολίας, αναφέρει στο «Στην πραγματικότητα η Αυτού Μεγαλειότητα κατέχει

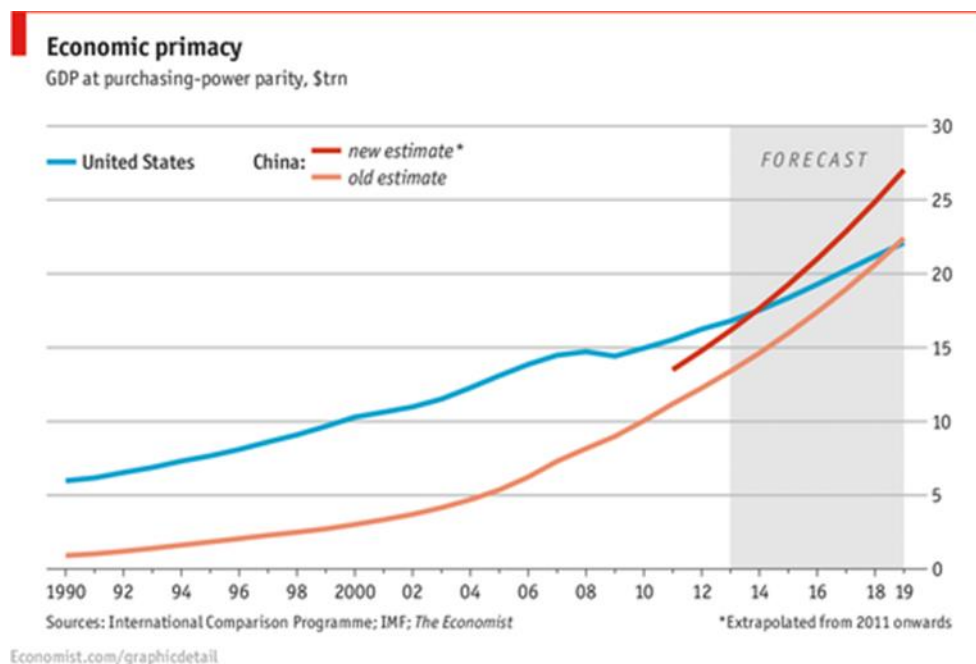
ελάχιστη πραγματική ισχύ σε εκείνες τις βόρειες περιοχές πέρα από το Σινικό Τείχος...Αλλά με μια συνετή άσκηση συγκατάθεσης και μια ορισμένη απροσδιόριστη την εξουσία, είναι σε θέση να διατηρήσει μια ονομαστική κυριαρχία πάνω σε αυτά χώρες και καταφέρνει να αναγνωρίσει την υπεροχή του από την ετήσια επίσκεψη ενός απεσταλμένου του Μεγάλου Λάμα που φέρνει ένα μικρό δώρο υποτέλειας» (Garnet, 1862, σελίδα 15). Σε αυτό το ασιατικό Διεθνές Σύστημα, οι διαφόρων ειδών και μεγεθών συστατικές μονάδες, οι οποίες περιβάλλουν το κέντρο, περιστρέφονταν σε αυξομειούμενες τροχιές και αποστάσεις ανάλογα με τη σχέση τους με το κέντρο (Kissinger, 2016, σελίδες 10-35). Αυτή έμφαση στο παρόν (Presentism) και ο ευρωκεντρισμός (ή πιο γενικά δυτικοκεντρισμός) έχουν καταστήσει αρκετά δύσκολη την κατανόηση των συγκρούσεων, οι οποίες προκύπτουν όταν τα διεθνή συστήματα έρχονται σε επαφή μεταξύ τους, αλλά και πώς η κληρονομιά των προηγούμενων διεθνών τα συστήματα συνεχίζουν να επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων εξωτερικής πολιτικής στον σύγχρονο κόσμο.

Η Κίνα στο πέρας 40 ετών

Όταν η εξωτερική επιστημονική κοινότητα των Διεθνών Σχέσεων έστρεψε το ενδιαφέρον της στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας πριν από 40 χρόνια (αν το έστρεψε και καθόλου), η εστίαση και το ουσιαστικό ερευνητικό ενδιαφέρον ήταν ακόμη στο κατά πόσον θα μπορούσε να καταφέρει να ξεφύγει από το σοσιαλιστικό οικονομικό παρελθόν της (Breslin, 2017, σελίδα 5). Και αν και δεν το γνώριζαν οι ακαδημαϊκοί και μη μελετητές εκείνη τη στιγμή, οι συζητήσεις εντός των κινεζικών ελίτ σχετικά με το πόσο μακριά (και προς τα πού) οι μεταρρυθμίσεις πρέπει να προχωρήσουν, τελικά να διαδραμάτισαν έναν κάποιο ρόλο στη διαμόρφωση του τι συνέβη στη Πλατεία Τιενανμέν το 1989 (Breslin, 2017, σελίδα 5-20). Παρά το γεγονός ότι η Κίνα βρέθηκε στα πρόθυρα της διεθνούς απομόνωσης από το αποτρόπαιο συμβάν, τώρα η ίδια θεωρεί ότι είναι σήμερα η δεύτερη σε δύναμη μόνο πίσω από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής στην κατάταξη των παγκόσμιων δυνάμεων (Breslin, 2017, σελίδα 5-20). Φυσικά, αυτή η απειλή απομόνωσης δεν πραγματοποιήθηκε (Breslin, 2017, σελίδα 5-20).

Αντίθετα, η Κίνα παρουσίασε σημαντικά σημάδια οικονομικής μεγέθυνσης (Παπασωτηρίου, 2013, σελ.350-154). Η κινεζική οικονομία μέσα σε αυτά τα 30 χρόνια έδειξε σημαντική ανθεκτικότητα (Χριστόπουλος Α., 2006, σελίδες 10-15). Είναι αδιαμφισβήτητο γεγονός, ότι 10 χρόνια μετά η Κίνα δεν είχε μόνο επιβιώσει από την Ασιατική Χρηματοπιστωτική Κρίση σχετικά αλώβητη, αλλά είχε κατορθώσει να γίνει σημαντικός παράγοντας στην περιφερειακή και παγκόσμια οικονομία (Breslin, 2017, σελίδα 5-20). Το 2000 η Κίνα είχε την 7η οικονομία στον κόσμο βρισκόμενη πίσω από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, την Ιαπωνία την Γερμανία την Μεγάλη Βρετανία την Γαλλία και την Ιταλία (Παπασωτηρίου, 2013, σελ.351). Δέκα χρόνια αργότερα, είχε καταφέρει να ξεπεράσει τις τελευταίες πέντε από αυτές τις χώρες και είχε το δεύτερο μεγαλύτερο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Παπασωτηρίου, 2013, σελ.351).

Εαν κανείς μεταφερθεί χρονικά, ακόμα 10 χρόνια μετά, η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας ήταν έτοιμη για να αναδυθεί από μια άλλη οικονομική κρίση - αυτή τη φορά όχι απλά περιφερειακή, αλλά παγκόσμια (2008) - με ενισχυμένη τη θέση της στην παγκόσμια τάξη, αμφισβητώντας τη συμβατική σοφία της καθεστηκυίας τάξης, προσπαθώντας παράλληλα να διατηρήσει ένα χαμηλό προφίλ στη διεθνή πολιτική (Breslin, 2017, σελίδα 4).

Σύγκριση Α.Ε.Π. Κίνας και Η.Π.Α.

Πηγή: <https://www.weforum.org/agenda/2016/12/the-world-s-top-economy-the-us-vs-china-in-five-charts/>

Σήμερα, η σοσιαλιστική οικονομία της αγοράς, της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, είναι ακόμα η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία στον πλανήτη με βάση το ονομαστικό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μετά τις Η.Π.Α. και η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου με βάση την Ισοτιμία Αγοραστικής Δύναμης (Purchasing Power Parity) σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank), αν και το Εθνικό Γραφείο Στατιστικής της Κίνας αρνείται την τελευταία αξιολόγηση (World Bank, 2017).

Η Κίνα είναι επίσης ο μεγαλύτερος εξαγωγέας στον κόσμο και ο δεύτερος μεγαλύτερος εισαγωγέας αγαθών (Garry White, 2013). Από το 2014, η Κίνα ήταν η κορυφαία χώρα εξόρυξης χρυσού, ακολουθούμενη από την Αυστραλία, τη Ρωσία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά και το Περού (U.S. Department of the Interior, Minerals.usgs.gov, 2018). Η Νότια Αφρική, η οποία είχε κυριαρχεί στην παγκόσμια παραγωγή χρυσού για τον μεγαλύτερο μέρος του 20ου αιώνα, έχει πέσει στην έκτη θέση (U.S. Department of the Interior, Minerals.usgs.gov, 2018). Επιπλέον, η Κίνα είναι ένα αναγνωρισμένο κράτος πυρηνικών όπλων και έχει τον μεγαλύτερο σε εν ενεργεία στρατό στον κόσμο και τον δεύτερο μεγαλύτερο αμυντικό προϋπολογισμό (Sam Perlo-Freeman, 2014). Η μόνη άλλη φορά, κατά την οποία διαπιστώνουμε μια τόσο μεγάλη άνοδο μιας οικονομίας και αλλαγή στον διεθνή καταμερισμό οικονομικής ισχύος, ήταν με την άνοδο της οικονομίας των Η.Π.Α. στα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20^{ου} αιώνας (Hutton, 2007,

σελίδες 14-30). Η συνεπαγόμενη αλλαγή στον περιφερειακό καταμερισμό οικονομικής ισχύος είναι ραγδαία (Παπασωτηρίου, 2013, σελίδα 351). Είναι χαρακτηριστικό ότι τις τελευταίες τρεις δεκαετίες η Κινεζική οικονομία αναπτυσσόταν με ετήσιους ρυθμούς ανάπτυξης της τάξης των 9% με 10% (Hutton, 2007, Παπασωτηρίου, 2013, σελίδα 352).

Η εμφάνιση και εξέλιξη του επιστημονικού διαλόγου του τομέα των Διεθνών Σχέσεων εντός της Κίνα για την οικονομική ασφάλεια (ή ανασφάλεια) στην, όπως ανιχνεύθηκε στο άρθρο του Benjamin Yeung με τίτλο *China in the era of globalization: The emergence of the discourse on economic security to 2008*, συνέβαλε στο να αλλάξει η κινεζική σκέψη (Breslin, 2017, σελίδα 8). Η αλλαγή στην κινεζική σκέψη έλαβε χώρα, τόσο σχετικά με τη φύση των προκλήσεων ασφάλειας, όσο και για τον καλύτερο τρόπο αντιμετώπισης αυτών των νέων προκλήσεων (Breslin, 2017, σελίδα 9). Παράλληλα με άλλες διεθνείς κρίσεις, όπως η γρίπη των πτηνών και ο ιός Severe Acute Respiratory Syndrome (S.A.R.S.), η Κίνα επηρεάστηκε επίσης από τη τρομοκρατική επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001 (Breslin, 2017, σελίδα 9). Απότοκο αυτών των γεγονότων είναι ότι προέκυψε η ανάγκη για συναίνεση στο εάν η Κίνα χρειάζεται πράγματι μια «Νέα Ασφάλεια» (*xin anquan guan*) (Breslin, 2017, σελίδα 9). Με βάση το γεγονός ότι οι οικονομικές ροές, οι μολυσματικές ασθένειες και η τρομοκρατική δραστηριότητα δεν προσαρμόζεται εύκολα σε έναν κόσμο ανεξάρτητων κυρίαρχων κρατών τα οποία οφείλουν να διασφαλίζουν αφ'εαυτού τη δική τους ασφάλεια, αυτή η νέα προσέγγιση σήμαινε την εστίαση στην οικοδόμηση σχέσεων συνεργασίας με τρίτους με κοινό στόχο να επιλυθούν τα συλλογικά διακρατικά προβλήματα (Breslin, 2017, σελίδα 9). Πιο συγκεκριμένα, όλα αυτά σήμαιναν, εν τοις πράγμασι, ότι μια χώρα, η οποία ήταν κάποτε καχύποπτη έναντι περιφερειακών και διεθνών οργανισμών και θεσμών, οι οποίοι και παραδοσιακά θεωρούνταν αντίθετοι προς τα κινεζικά συμφέροντα, τώρα δεν έγινε απλά ένας ενεργός συνεργάτης τους, αλλά και ένας ενθουσιώδης υποστηρικτής νέων περιφερειακών μορφών (Breslin, 2017, σελίδα 9).

Επιπρόσθετα, οι έννοιες της οικονομικής ανασφάλειας τροφοδοτήθηκαν και δημιουργήθηκαν και από την επιδίωξη της Κίνας να γίνει μέλος του Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (Π.Ο.Ε. - World Trade Organization) (Breslin, 2017, σελίδα 9). Παρά τις σοβαρές ανησυχίες στο εσωτερικό της Κίνας σχετικά με τις επιπτώσεις του ανοίγματος της εγχώριας οικονομίας στο διεθνή ανταγωνισμό, τα χρόνια μετά την είσοδο στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου είχε επιτευχθεί το 2001, το επίκεντρο της προσοχής ήταν στραμμένα προς το εξωτερικό, παρά προς το εσωτερικό (Breslin, 2017, σελίδα 9). Μια βασική εξωγενής συνέπεια ήταν μια άνευ προηγουμένου εισροή και συσσώρευση συναλλάγματος και επίσης η ραγδαία άνοδος των αποθεματικών και της συσσώρευσης δολαρίων και χρέους των Η.Π.Α.

(Breslin, 2017, σελίδα 9). Πράγματι, αυτές οι θετικότατες εξελίξεις για την Κίνα κατάφεραν να αποκτήσουν ακόμη μεγαλύτερη σημασία, όταν η προσοχή εστράφη στα αίτια και τη σημασία των παγκόσμιων ανισορροπιών στην επικείμενη παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008 (Breslin, 2017, σελίδα 10). Εάν κανείς συνδυάσει αυτά τα θετικά, με μια σχετικά νέα εστίαση στις οικονομικές αλληλεπιδράσεις της Κίνας με άλλες αναπτυσσόμενες χώρες, τότε υπήρξε μια αυξανόμενη αποδοχή στην επιστημονική κοινότητα, ότι η Κίνα είχε προσχωρήσει μαζί με την Ιαπωνία, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις Η.Π.Α. στο club των «Μεγάλων Δυνάμεων στο σύγχρονο κόσμο» (Breslin, 2017, σελίδα 10). Στο εσωτερικό της Κίνας, παρέμεινε ένα έντονο συναίσθημα ότι οι ήδη υπάρχουσες Μεγάλες Δυνάμεις προσπαθούσαν να διατηρήσουν την επικυριαρχία τους στην παγκόσμια τάξη και να αποτρέψουν την άνοδο της Κίνας (Breslin, 2017). Αυτό η αίσθηση θυματοποίησης, η οποία και εδράζεται σε μια προϋπάρχουσα ισχυρή δυσaráεσκεια για τον τρόπο με τον οποίο η «Δύση», και πιο σημαντικά η Ιαπωνία, είχε αντιμετωπίσει την Κίνα στο παρελθόν (αιώνας των ταπεινώσεων) και την προσλαμβανόμενη έλλειψη της απολογίας για τη σκληρή αυτή μεταχείριση από την Ιαπωνία ήταν ικανή να δημιουργήσει ένα νέο κύμα εθνικιστικού αισθήματος σε όλη την Κίνα (Breslin, 2017, σελίδα 10). Πιο ορθά, όπως έδειξαν οι συνεισφορές στο περιοδικό The Pacific Review (T.P.R.), μια ποικιλία διαφορετικών τύπων εθνικιστικών πεποιθήσεων ευρέως διαδεδομένων, οι οποίες υποστηρίζονται και αρθρώνονται από διαφορετικές ομάδες κινεζικών πολιτικών δρώντων (Breslin, 2017, σελίδα 10). Στους υψηλόβαθμους κύκλους της πολιτικής, στρατιωτικής και οικονομικής κινεζικής ηγεσίας εκείνη την περίοδο, υπήρξε διάχυτη ανησυχία ότι μια ολοένα και ισχυρότερη Κίνα θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναβίωση του επιχειρήματος (thesis) για την απειλή της Κίνας από το εξωτερικό (Breslin, 2017, σελίδα 11). Το επιχείρημα είναι απλό. Οι δυνάμεις εχθρικές προς την άνοδο της Κίνας θα προσπαθούσαν να την απεικονίσουν ως κίνδυνο για το status quo και ως φορέα αποσταθεροποίησης για τη διεθνή τάξη (Breslin, 2017, σελίδα 11). Στο σημείο αυτό θα ήταν χρήσιμο να θυμηθούμε τη διάσημη ρήση του Deng XiaoPing: «Απόκρυψε τη δύναμη σου, και κέρδισε το χρόνο σου».¹ Ως εκ τούτου, ήταν ιδιαίτερα σημαντικό να διατηρηθεί από την Κίνα ένα χαμηλό προφίλ διεθνώς. Αυτό έγινε ευρέως γνωστό ως στρατηγική «taoguang yanghui» (Shen & Cheung, 2007, σελίδα 1). Ακρογωνιαίος λίθος της στρατηγικής της Κίνας ήταν να καθησυχάσει τον υπόλοιπο πλανήτη - και κυρίως τους γείτονες της Κίνας, οι οποίοι βλέπουν σχετικά καχύποπτα την ταχύτατη άνοδο της- ότι η Κίνα δεν είχε σοβαρές

¹ Η Κίνα είναι από τα λίγα έθνη με διακριτή ιστορική συνέχεια, επομένως η παράδοση της, στο πέρας όλων αυτών των χρόνων σε όλους τους τομείς, αλλά και στον πολιτικό παίζει έναν κάποιο ρόλο στον τρόπο σκέψης και πράξης της στον σύγχρονο κόσμο.

ηγεμονικές προθέσεις και ότι στην πραγματικότητα δεν είχαν τίποτα να φοβηθούν από μια αναδυόμενη Κίνα, η οποία είχε δεσμευτεί για ειρήνη και συνεργασία (Narramore, 2008, σελίδα 1). Επιπλέον, μια υπεύθυνη (σε ότι αφορά τη διεθνή διακυβέρνηση) και ολοένα και πλουσιότερη Κίνα ήταν κάτι θετικό για την Ασία (Breslin, 2017, σελίδα 12). Αυτή η αντίληψη για τον παγκόσμιο ρόλο της Κίνας την παραμονή της παγκόσμιας κρίσης το 2008 σηματοδοτεί μια σημαντική αλλά και ουσιαστική αλλαγή, από τη θέση της την παραμονή της ασιατικής χρηματοπιστωτικής κρίσης (το 1997), μόλις πάνω από μια δεκαετία νωρίτερα (Breslin, 2017, σελίδα 13). Ενώ οι ακαδημαϊκοί και μη μελετητές της εγχώριας πολιτικής εξακολουθούσαν να ανιχνεύουν και να εντοπίζουν τα εν δυνάμει τρωτά σημεία και τις αδυναμίες της Κίνας, η επικεντρωμένη εστίαση της επιστημονικής κοινότητας ήταν κυρίως στον τρόπο με τον οποίον η Κίνα θα συμπεριφερόταν ως Μεγάλη Δύναμη (Breslin, 2017, σελίδα 13). Θα μπορούσε, μάλιστα, κανείς να ισχυριστεί ότι ήδη η Κίνα ενεργούσε ως Μεγάλη Δύναμη. Αλλά εκ των υστέρων, μπορούμε να προτείνουμε με κάποια σιγουριά ότι μια ακόμη μεγαλύτερη αλλαγή στην διεθνή κατάσταση της Κίνα επρόκειτο να εκτυλιχθεί. Η Κίνα ξεκίνησε να προσπαθεί να αλλάξει την παγκόσμια τάξη, η οποία κυριαρχείται από τη Δύση (Ikenberry, 2008).

Μια ακόμη δεκαετία, και η Κίνα θεωρείται σχεδόν παγκοσμίως ως μια μεγάλη δύναμη από άλλους εξωτερικούς παρατηρητές, ακόμα και εάν οι περισσότεροι Κινέζοι αξιωματούχοι και ερευνητές αρνούνται το γεγονός ότι η Κίνα έχει ανέλθει σε παγκόσμιο επίπεδο σήμερα ως η δεύτερη σε δύναμη μόνο πίσω από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής στην κατάταξη των παγκόσμιων δυνάμεων (Breslin, 2017). Αυτή η κατάταξη ακόμη και αν δεν στηρίζεται σε μια καθολικά καθορισμένη ομοφωνία των επιστημόνων των Διεθνών Σχέσεων έχει, όμως, τουλάχιστον ορισμένους υποστηρικτές (Breslin, 2017).

Στο επιστημονικό άρθρο του *Still rising or risen (or both)? Why and how China matters*, ο συγγραφέας Shaun Breslin επικεντρώνεται στο πώς η επιστημονική κοινότητα των Διεθνών Σχέσεων για την Κίνα στο περιοδικό *The Pacific Review* (T.P.R.) έχει μεταστραφεί τα τελευταία χρόνια, αλλά και σε μερικές από τις σταθερές και τις επαναλαμβανόμενες ερωτήσεις και ζητήματα, που έχουν εμπνεύσει έρευνα κατά τη διάρκεια των ετών (Breslin, 2017). Επιπλέον, παρά τη πραγματική και τη μεγάλη μετατόπιση στις παγκόσμιες δυνατότητες της Κίνας, θέτει το ερώτημα εάν η Κίνα έχει σημασία ή περισσότερο σωστά, πώς η Κίνα έχει σημασία σε διαφορετικούς τομείς της διεθνούς τάξης. Για τον Segal (1999), η Κίνα είχε πράγματι σημασία με διάφορους τρόπους σε διάφορους τομείς σε διαφορετικούς ανθρώπους (Segal, 1999). Ένα βασικό μάθημα είναι ότι μία από τις βασικές πηγές της αυξανόμενης δύναμης της Κίνας μπορεί να είναι η παραδοχή από άλλους ότι έχει ήδη αυτή

την ισχύ (Segal, 1999, Breslin, 2017). Συχνά, αρκετοί δεν αντιμετώπιζαν την Κίνα όπως ήταν τότε, αλλά λόγω της παγκόσμιας ισχύος, την οποία περίμεναν να (αναπόφευκτα) αποκτήσει στο μέλλον. Η «φανταστική δύναμη» της Κίνας του μέλλοντος έγινε πηγή της πραγματικής και απτής ισχύος πολύ νωρίτερα (Breslin, 2011). Ένα τέτοιο ερευνητικό ερώτημα παραμένει, πράγματι, μια πολύ χρήσιμη πνευματική άσκηση σήμερα, ιδίως για την επιστημονική κοινότητα των Διεθνών Σχέσεων (Breslin, 2017).

Μέσα σε 40 χρόνια τεράστιας αλλαγής, είναι πραγματικά δύσκολο να σκεφτούμε μια χώρα, η οποία να έχει υποστεί μεγαλύτερες αλλαγές (και ειδικά θετικές) κατά τη διάρκεια αυτών των ετών, από την Κίνα. Όταν δημοσιεύθηκε το πρώτο τεύχος της έκθεσης The Pacific Review (T.P.R.), η Κίνα εξακολουθούσε να βρίσκεται μόνο στο τέλος της πρώτης δεκαετίας της οικονομικής μεταρρύθμισης (Breslin, 2017, σελίδα 15). Μάλιστα από την άποψη της μεταρρύθμισης της αστικής βιομηχανίας βρισκόταν σε κάτι λιγότερο από μισή δεκαετία (Breslin, 2017). Η Κίνα εξακολουθούσε να βρίσκεται σε μια προσπάθεια αποτίναξης του μαοϊκού της παρελθόντος και φυσικά δεν ήταν ένας ιδιαίτερα σημαντικός δρων στον πλανήτη (ή ακόμα και στην περιφερειακή σκηνή) είτε πολιτικά είτε οικονομικά. Μάλιστα τα πράγματα επρόκειτο να πάρουν μια στροφή προς το χειρότερο με πολλούς τρόπους, όπως η πολιτική αναταραχή το 1989 αποκάλυψε την έκταση τόσο της εσωτερικής σύγκρουσης στο επίπεδο των εσωτερικών ελίτ, όσο και της λαϊκής δυσανεξίας (Breslin, 2017, σελίδα 12).

Ο ισχυρισμός του Xi Jinping ότι η Κίνα και οι Η.Π.Α. οφείλουν να βρουν έναν νέο τύπο σχέσης (xinxing daguo guanxi), ο οποίος δεν θα επαναλαμβάνει τα αντιφατικά λάθη των προηγούμενων ανταγωνισμών των Μεγάλων Δυνάμεων καθιστά απόλυτα σαφές ότι θεωρεί την Κίνα τουλάχιστον ως μια εκ των Μεγάλων Δυνάμεων (Breslin, 2017, σελίδα 13). Βεβαίως, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής μπορεί να είναι (και ενδεχομένως είναι) «ακόμη μεγαλύτερη δύναμη» συγκριτικά με την Κίνα και είναι πιθανό να παραμείνει έτσι για αρκετό χρονικό διάστημα στο άμεσο μέλλον (Salvatore Babones, 2015). Αλλά σε ένα μεγάλο μέρος αυτού που λέγεται στην Κίνα για την παγκόσμια θέση της Κίνας, η Κίνα φαίνεται να θεωρείται όχι μόνο ως μια ομάδα αναδυόμενες Μεγάλες Δυνάμεις, αλλά ως ξεχωρίζοντας από αυτή την ομάδα των αναδυόμενων δυσαρεστημένων εξουσίες ως «δεύτερη μεταξύ των ίσων στην λέσχη των Μεγάλων Δυνάμεων» (Zhang, 2016, σελ. 797). Όπως υποστηρίζει ο καθηγητής Shaun Breslin στο πανεπιστήμιο του Warwick «Ίσως είναι καιρός να σταματήσουμε να μιλάμε για την Κίνα ως αναδυόμενη δύναμη και να αρχίσουμε να δεχόμαστε ότι ενώ το ταξίδι της απέχει πολύ από το να ολοκληρωθεί, από πολλές απόψεις έχει ήδη αναδυθεί (Breslin, 2016, σελίδα 1). Εάν ο Ψυχρός Πόλεμος ήταν μια περίοδος

διπολικότητας (με υπερδυνάμεις την Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής) και αυτή το 1991 αντικαταστάθηκε από μια μετάβαση σε ένα μονοπολικό σύστημα στο οποίο κυριαρχούν οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής με την κατάρρευση του Σοβιετικής Ένωσης, τότε τι θα ακολουθήσει όταν ο μονοπολισμός αρχίζει να φθίνει (Layne, 1993, σελίδα 3);

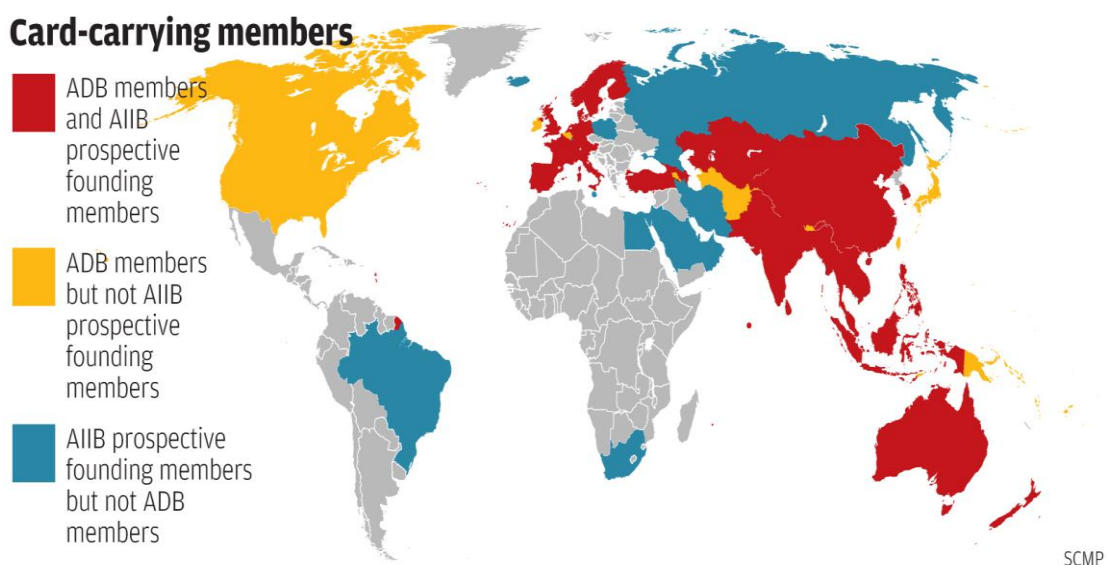
Η απάντηση θα μπορούσε να βρίσκεται στην ιδέα της μετατόπισης της διεθνούς τάξης πάλι πίσω στο διπολισμό, όπως επί παραδείγματι η προώθηση της ιδέας των G2 μετά την εμφάνιση της παγκόσμιας κρίσης (Breslin, 2017, σελίδα 14). Και όμως πράγματι αργότερα, η ιδέα ότι η Κίνα και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής έχουν, εκ των πραγμάτων, μια ειδική και ιδιαίτερη βαρύτητα παγκόσμιας εμβέλειας στις ευθύνες των παγκόσμιων υποθέσεων (διαχείρισης κρίσεων, διεθνές νομισματικό σύστημα κ.α.) έχει κάποια σοβαρή απήχηση (Breslin, 2017, σελίδα 4). Αλλά γενικά, η συναίνεση μέσα στην επιστημονική κοινότητα φαίνεται να δείχνει ότι κινούμαστε σε μια περίοδο με μια σειρά διαφορετικών κέντρων ισχύος, δηλαδή σε έναν πολυπολικό κόσμο όπως υποστηρίζουν ο Simon Reich και ο Richard Lebow, στο βιβλίο τους *Good-bye Hegemony! Power and Influence in the Global System* (Simon Reich & Richard Lebow, 2014). Όπως μας εξηγεί ο καθηγητής Oliver Stuenkel στο βιβλίο του *Post-Western World How Emerging Powers Are Remaking Global Order* σε αυτή τη πολυπολική εποχή όπου οι διαφορετικοί πόλοι εξουσίας θα συνυπάρχουν και όπου οι μεμονωμένοι πόλοι δεν μπορούν να κυριαρχήσουν από μόνοι τους (χωρίς τη δημιουργία συνασπισμών) (Stuenkel, 2016, 119-123). Το επιχείρημα των υποστηρικτών της έλευσης του πολυπολισμού συνεχίζει με την υπόθεση ότι ο πολυπολικός κόσμος είναι ένας κόσμος όπου οι υπάρχουσες δυνάμεις δεν έχουν τη δυνατότητα πλέον να θεωρούν δεδομένο ότι οι άλλες χώρες θα εμπίπτουν στην επιρροή τους (Breslin, 2017, σελίδα 14). Αντίθετα, οι λοιπές χώρες είναι πιθανόν να προσελκύονται από νέες αναδυόμενες εναλλακτικές λύσεις και έναν κόσμο όπου τα θεμέλια των υφιστάμενων συμμαχιών είναι όλο και πιο διαμφισβητούμενα, ή ίσως οριακά ή ακόμα και αρκετά κατακερματισμένα (Breslin, 2017, σελίδα 15).

Δεδομένης της ανόδου όχι μόνο της Λαϊκής Δημοκρατία της Κίνας, αλλά και άλλων χωρών, οι οποίες δεν είναι πλήρως ικανοποιημένες με τη φύση της φιλελεύθερης παγκόσμιας τάξης (*western liberal global order*), αυτή η μετάβαση προς την πολυπολικότητα φαίνεται να έχει κάποιο νόημα, ιδιαίτερα εαν κανείς υπολογίσει τις πιθανές ρωγμές μέσα στη φιλελεύθερη δύση - για παράδειγμα, πάνω σε μείζονα ζητήματα ασφάλειας και την ανθρωπιστική παρέμβαση και τους περιβαλλοντικούς στόχους (Stuenkel, 2016, σελίδα 70). Είναι σίγουρα δύσκολο να αρνηθεί κανείς ότι ο κόσμος πραγματικά αλλάζει και οι

ισορροπίες ισχύος μετατοπίζονται (Stuenkel, 2016, 121). Είναι γεγονός ότι δεν υπάρχει πρόβλημα με τη σκέψη σε όρους πολυπολικότητας - ως πολλαπλά κέντρα νομιμοποιημένης ισχύος. Μολαταύτα, η ιδέα της πολικότητας είναι προβληματική, διότι δίνει μια μη αντικειμενική και ρεαλιστική εντύπωση του τρόπου, με τον οποίο εξελίσσεται η διεθνής τάξη (Breslin, 2016). Η έννοια της πολικότητας στις διεθνείς σχέσεις σχετίζεται με την κατανόηση των συγκρουόμενων στρατόπεδων ή και των ομάδων χωρών (blocs) κατά τη διάρκεια της Εποχής του Ψυχρού Πολέμου. Εδώ, με το δανεισμό από τις σκληρές επιστήμες (θετικιστική προσέγγιση), παρατηρήθηκε πολικότητα ως μια περίπτωση ταυτόχρονης έλξης και απώθησης. Προκειμένου να το θέσει κανείς πάρα πολύ απλά, εάν μια χώρα έλκονταν από έναν ή τον άλλο πόλο, έγινε πολύ σταθερά προσαρτημένο σε εκείνο σε αρκετά ζητήματα (πρόσδεση στο άρμα Bandwagoning κατά Mearsheimer). Εξ ορισμού, ακολουθώντας τον έναν εκ των δύο πόλων σήμαινε ότι απωθήθηκε από την εναλλακτική λύση της άλλης χώρας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της κατάστασης είναι δυνατόν να θεωρηθεί η μεταστροφή της Αιγύπτου από την Σοβιετική σφαίρα επιρροής στην αμερικανική σφαίρα επιρροής υπό τον Πρόεδρο Muhammad Anwar el-Sadat. Φυσικά, η πραγματική διεθνής πολιτική του διπολισμού δεν ήταν ποτέ τόσο ξεκάθαρη και κομψή όσο η θεωρία. Το Κίνημα των Αδεσμεύτων, γνωστότερο με το διεθνές αρκτικόλεξο N.A.M., (εκ του Non-Aligned Movement), είναι μία διεθνής οργάνωση, αναγνωρισμένη από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.² Η πολιτική των Αδεσμεύτων χωρών είχε ως στόχο να μην ευθυγραμμίζεται με την πολιτική των υπερδυνάμεων (Η.Π.Α. και Ε.Σ..Σ.Δ.). σχεδιάστηκε για να αντισταθεί στο να στραφεί προς εκατέρωθεν στρατόπεδα (αν και τα μέλη της δεν ήταν πάντοτε απολύτως επιτυχημένα). Επί παραδείγματι, η Γιουγκοσλαβία και η Αλβανία απομακρύνθηκαν κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου από το σοβιετικό πόλο και η Γαλλία έφυγε από το Ν.Α.Τ.Ο. το 1966 (Breslin, 2016). Και ενώ χώρες που εγκατέλειψαν το ένα από τα δύο ψυχροπολεμικά στρατόπεδα, δηλαδή τον αρχικό τους πόλο, σπάνια συνδέθηκαν πλήρως με τον άλλο πόλο (Breslin, 2016). Αντίθετα, ο τρόπος με τον οποίο οι ηγέτες της Κίνας έχτισαν μια νέα σχέση με την Ουάσιγκτον (Washington) στη δεκαετία του 1970 ήταν ένα παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο τα κράτη θα μπορούσαν να επωφεληθούν από το να γίνουν πρόθυμα πiónια σε μια

² Το Κίνημα των Αδεσμεύτων ιδρύθηκε το 1961 στο Βελιγράδι. Βασικοί συντελεστές για την δημιουργία του ήταν ο Γιόσιπ Μπροζ Τίτο, ο Γιαβαχαρλάλ Νεχρού, ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος Γ' και ο Γκαμάλ Αμπντέλ Νάσερ. Σκοπός του κινήματος, σύμφωνα με τη διακήρυξη της Αβάνας (1978) είναι να διασφαλίσει «την εθνική ανεξαρτησία, την εδαφική ακεραιότητα και την ασφάλεια των αδέσμευτων χωρών στον αγώνα τους ενάντια στον ιμπεριαλισμό, την αποικιοκρατία, το ρατσισμό και όλες τις μορφές ξένης επιθετικότητας, κατοχής, κυριαρχίας, ανάμειξης ή ηγεμονίας, καθώς και εναντίον των μεγάλων δυνάμεων και των συνασπισμών ισχύος». Το Κίνημα των Αδεσμεύτων μπορεί να οριστεί είτε ως ομαδική εκδήλωση συγκεκριμένης ιδεολογίας, είτε ως σύνολο συγκεκριμένης δραστηριότητας.

διπολική σκακιέρα. Παρά ταύτα, σε γενικές γραμμές, το θεωρητικό πλαίσιο και επιστημονική κατανόηση κρίθηκαν ότι ήταν σχετικά αποτελεσματικά για ένα διχοτομημένο κόσμο, όπου μια μεσαία ή μικρή δύναμη θα έπρεπε να επιλέξει μεταξύ της μιας ή του άλλης υπερδύναμης (ή κανένα από τα δύο, αλλά όχι και τα δύο ταυτόχρονα) (Breslin, 2016). Έτσι, μια πολύ απλή αντίληψη ενός πολικού κόσμου (είτε διπολική είτε πολυπολική) υπονοεί επίσης έναν κόσμο στρατοπέδων και συνασπισμών, όπου γίνονται επιλογές για συμμαχία με τον έναν πόλο ή τον άλλο και να προσδεθεί σταθερά στον πόλο αυτό. Πιθανότατα, αυτό δεν φαίνεται να είναι ο κόσμος, στον οποίον θα ζήσουμε στο μέλλον. Πιο πιθανόν, είναι οι νέες αναδυόμενες δυνάμεις να θέσουν υπό αμφισβήτηση την υπάρχουσα διεθνή τάξη (Breslin, 2016). Με άλλα λόγια είναι πιο πιθανό να δούμε ένα κόσμο πιο ρευστών συμμαχιών με βάση τα θέματα με τις ιδιαιτερότητες των παγκόσμιων συμμαχιών και διαμορφώσεις ισχύος, οι οποίες ποικίλλουν μεταξύ των διαφορετικών τομέων της διεθνούς διακυβέρνησης (άλλοι συσχετισμοί ισχύος για το περιβάλλον, άλλοι για τη διεθνή πολιτική οικονομική διακυβέρνηση και ούτω καθεξής). Είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι, ορισμένα διεθνή blocs θα αλληλεπικαλύπτονται και θα έχουν στον πυρήνα τους ορισμένα κοινά και βασικά κράτη-μέλη. Επιπλέον, ορισμένες συμμαχίες θα είναι πιο πιθανές από άλλες, όπως και πολύ πιο συνεκτικές από άλλες, άλλα και πιο κοντά στον ιδεότυπο της πολικότητας, σε σχέση με άλλες.

Μέλη της Ασιατικής Τράπεζας Υποδομών και Επενδύσεων (Asian Infrastructure Investment Bank A.I.I.B.)
Πηγή: <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/1766970/57-nations-approved-founder-members-china-led-aiib>

Για παράδειγμα, η κοινή απουσία της Ουάσιγκτον (Washington) και του Τόκιο (Tokyo) από την κινεζική επενδυτική Ασιατική Τράπεζα Υποδομών και Επενδύσεων (Asian

Infrastructure Investment Bank A.I.I.B.) αποτελεί μια σοβαρή απόδειξη για μια πολύ πιο σταθερή και πιο διαρκή στο χρόνο διακρατική σχέση, από μια μεταβατική (ενδεχομένως και φαινομενική) σύμπτωση των συμφερόντων, η οποία οδηγεί σε μια κοινή θέση των Η.Π.Α. και της Κίνας σε σχέση με την πειρατεία και την προστασία της Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Breslin, 2016, σελίδα 5). Προσθέτως, το γεγονός ότι τα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη είναι ιδρυτικά μέλη της Ασιατικής Τράπεζας Υποδομών και Επενδύσεων (A.I.I.B.) μας δείχνει ανάγλυφα ότι κανείς πλέον δεν μπορεί να θεωρεί πάντοτε τις παλιές διακρατικές συμμαχίες ως δεδομένες (Breslin, 2016, σελίδα 5).³ Ένα επιπλέον παράδειγμα, η Κίνα και η Ινδία (ακόμα και εαν έχουν αρκετές προστριβές μεταξύ τους) έχουν κοινή δυσαρέσκεια με την τρέχουσα διεθνή τάξη, και αυτό το διατύπωσαν μέσω της πρωτοβουλίας των χωρών B.R.I.C.S. (Βραζιλία, τη Ρωσία, την Ινδία, τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας και τη Νότια Αφρική Brazil, Russia, India, China, και South Africa) (Breslin, 2016, σελίδα 5). Μολαταύτα, παρά τις γενικά καλύτερες σχέσεις και τις εκατέρωθεν κινήσεις για την επίλυση των εδαφικών τους διαφορών, οι δύο χώρες εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά την ασφάλεια και την γεωστρατηγική (Breslin, 2016, σελίδα 5). Επιπλέον, οι δύο χώρες ανταγωνίζονται για επιρροή στη Σρι Λάνκα και έχουν διαμετρικά αντίθετες θέσεις έναντι του Πακιστάν. Η μεν Κίνα προσπαθεί να ενιχύσει την συνεργασία της με το Πακιστάν και η δε Ινδία, λόγω και του ιστορικού παρελθόντος της, είναι εχθρικά διακείμενη έναντι του Πακιστάν. Ακόμα, το γεγονός ότι πολλές ευρωπαϊκές χώρες θεώρησαν ότι ήταν καλή ιδέα να συνεργαστούν με την Κίνα ως εταίροι στην Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων Υποδομών φυσικά δεν σημαίνει ότι αυτοί μοιράζονται τις ίδιες απόψεις της Κίνας για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη βασική αντίληψη ή ότι μοιράζονται μια κοινή πλατφόρμα για όλα τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσουμε ότι παρά τις σημαντικές αποκλίσεις σε ζητήματα στρατιωτικής ασφάλειας μεταξύ των Η.Π.Α. και της Κίνας, υπάρχει ακόμα περιθώριο για συνεργασία, όταν τα συμφέροντα της ασφάλειας συγκλίνουν. Επί παραδείγματι, τα συμφέροντα των δύο κρατών συμπίπτουν, στην

³ Η δημιουργία της Ασιατικής Τράπεζας Επενδύσεων Υποδομών (A.I.I.B.) αντικατοπτρίζει τη αυξανόμενη οικονομική σημασία των Αναδυόμενων Αγορών (Ε.Μ.) γενικότερα και της Κίνας ειδικότερα. Το ΑΙΙΒ, μαζί με άλλες πρωτοβουλίες υπό την ηγεσία της Κίνας, όπως η Νέα Αναπτυξιακή Τράπεζα (N.D.B.) και η Συμφωνία Επιβάρυνσης Αποθεμάτων (C.R.A.), έχουν μια συνδυασμένη κεφαλαιακή βάση ύψους 250 Δισεκατομμυρίων Δολαρίων. Για να κατανοήσουμε το μέγεθος αυτού του κεφαλαίου θα πρέπει να σκεφτούμε ότι αντιπροσωπεύει κατά προσέγγιση το ίδιο αποθεματικό με την Παγκόσμια Τράπεζα! Η δημιουργία αυτών των νέων θεσμών αντικατοπτρίζει εν μέρει την αυξανόμενη δυσαρέσκεια της Κίνας με τα υφιστάμενα παγκόσμια πολυμερή χρηματοοικονομικά πλαίσια όπου η χώρα (δικαίως) αισθάνεται υποεκπροσωπούμενη, δεδομένου ότι είναι σήμερα η δεύτερη μεγαλύτερη εθνική οικονομία παγκοσμίως, παρόμοια σε μέγεθος με ολόκληρη τη ζώνη του Ευρώ (European Political Strategy Centre, 2014).

περίπτωση της καταπολέμησης της πειρατείας από τις ακτές της Σομαλίας (Breslin, 2016, σελίδα 5).

Κινεζική οικονομική πρωτοβουλία «Μιας Ζώνης, Ένας Δρόμος» (One Belt, One Road, 一帶一路, Yi Dai Yi Lu)

Πηγή: <https://www.economist.com/china/2016/07/02/our-bulldozers-our-rules>

Ο δρόμος του μεταξιού (Silk Road), αποτελούσε κατά τις ημέρες της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας την αρχαία εμπορική διαδρομή, η οποία ένωνε εμπορικά την Κίνα και τη Δύση. Αποτελέσε την αρτηρία με την οποία το ανατολίτικο μετάξι το έφτανε στην Ευρώπη. Επίσης, αποτέλεσα το λόγο, για τον οποίο τα καρότα δεν είναι άγνωστα στην Κίνα (Breslin, 2016, σελίδα 5). Μετά από πρωτοβουλία του κινέζου Προέδρου Xi Jinping το 2013, η Κίνα προσπαθεί να αναβιώσει αυτόν τον ιστορικό εμπορικό δρόμο (New Silk Road). Το 2013 ανακοινώθηκε από τον Πρόεδρο Xi Jinping, ότι ένας ολοκαίνουργιος, διπλός, εμπορικός διάδρομος αναμένεται να ανοίξει ξανά κανάλια επικοινωνίας μεταξύ της Κίνας και των γειτόνων της προς τα δυτικά: κυρίως στις περιοχές της Κεντρικής Ασίας, της Μέσης Ανατολής και της Ευρώπης (Breslin, 2016, σελίδα 5). Σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης για τη Ζώνη και το Δρόμο (Belt and Road Action Plan), το οποίο εκδόθηκε το 2015, η πρωτοβουλία αφενός μεν θα περιλαμβάνει χερσαίες διαδρομές ("Belt") και αφετέρου θαλάσσιες διαδρομές ("Road") με στόχο τη βελτίωση των εμπορικών σχέσεων στην περιοχή κυρίως μέσω των επενδύσεων σε υποδομές (γέφυρες, λιμάνια, αυτοκινητόδρομοι, σιδηρόδρομοι και άλλα) (Breslin, 2016, σελίδα 5). Είναι γεγονός ότι υπάρχει μεγάλος ενθουσιασμός στην Κίνα για την προώθηση της πρωτοβουλίας «Μιας Ζώνης, Ένας Δρόμος» (One Belt, One Road, 一帶一路, Yi Dai Yi Lu). Αυτός ο συλλογικός όρος με στόχο τη χερσαία και την ωκεάνια

σύνδεση διαδρομή μεταξύ Δύσης και Ανατολής, θα δώσει στην Κίνα την δυνατότητα να μεταφέρει ταχύτερα και φθηνότερα τα εξαγωγίμα εμπορεύματα της. Παράλληλα, θα βελτιώσει την επικοινωνία μεταξύ των κρατών της Κεντρικής Ασίας, της Μέσης Ανατολής, της Ανατολικής Αφρικής και της Ευρώπης. Ο στόχος του φαραωνικού προγράμματος αξίας 900 δισεκατομμυρίων δολαρίων, όπως εξήγησε πρόσφατα η Κίνα, είναι να πυροδοτήσει μια «νέα εποχή παγκοσμιοποίησης», μια χρυσή εποχή εμπορίου, η οποία θα ωφελήσει όλα τα κράτη. Το Πεκίνο αναφέρει ότι θα δανείσει μέχρι και 8 τρισεκατομμύρια δολάρια για υποδομές σε 68 χώρες. Σύμφωνα με τη πολυεθνική συμβουλευτική McKinsey κάτι τέτοιο αντιστοιχεί στο 65% του παγκόσμιου πληθυσμού και το ένα τρίτο του παγκόσμιου Α.Ε.Π.. Παρά όλα αυτά στην πραγματικότητα δεν είναι όλα ρόδινα όσον αφορά τα μεγαλεπίβολα σχέδια. Είναι γεγονός ότι στην Κίνα ενυπάρχει μια ανησυχία (τουλάχιστον σε ορισμένες περιπτώσεις) ότι το πρώτο βήμα της οικονομικής αλληλεπίδρασης με μερικούς γείτονες της Κίνας περιπλέκεται, κάπως, εξαιτίας της δυσπιστίας και της ανασφάλειας. Αυτές οι ανησυχίες εδράζονται στον ανταγωνισμό για τις εδαφικές αξιώσεις της Κίνας στη Νότια Σινική Θάλασσα. Δεν είναι απίθανο οι υπέρμετρες αξιώσεις της Κίνας να εκτροχιάσουν της πρωτοβουλίας «Μιας Ζώνης, Ένας Δρόμος» (Breslin, 2016, σελίδα 5). Επίσης, δεν θα πρέπει να αποκλείεται να προκύψει μια σύζευξη των δύο. Πράγματι, με πολλούς τρόπους έχει ήδη. Για ένα μεγάλο μέρος των κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας, η Κίνα παρουσιάζεται, παράλληλα, ως οικονομικός εταίρος και ως απειλή για την ασφάλεια. Για να μιλήσουμε με όρους πολικότητας, ενώ η οικονομία φαίνεται να προσελκύει τα κράτη, η ασφάλεια τα απωθεί (Breslin, 2016, σελίδα 5).

Οι Κινεζικές αντιλήψεις της Διεθνούς Τάξης

Από την εποχή του Ψυχρού Πολέμου, οι κινέζοι ηγέτες έχουν υιοθετήσει διάφορες ιδέες, οι οποίες υποτίθεται ότι καθοδήγησαν την εξωτερική πολιτική της Λ.Δ.Κ., συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων «χαμηλό προφίλ, κερδίζουμε το χρόνο μας» «υπεύθυνη εξουσία», «ειρηνική άνοδος», «ειρήνη και ανάπτυξη», «πολυπολισμός και παγκοσμιοποίηση», «πολύχρωμος κόσμος», "Ειρηνική ανάπτυξη" και "αρμονικό κόσμο". Αρκετοί κινέζοι μελετητές της διεθνούς τάξης συχνά αναφέρονται σε μια μετάβαση προς την πολυπολικότητα (duojihua) (Breslin, 2016, σελίδα 6). Εάν κανείς προχωρήσει σε μια πιο προσεκτική διερεύνηση του κόσμου, τον οποίον περιγράφουν, αυτός ομοιάζει περισσότερο με μια ρευστή και κατακερματισμένη διεθνή τάξη, παρά σε μια διεθνή τάξη με πόλους. Αυτό δημιουργεί μια «στρατηγική ευκαιρία» για να πάρει η Κίνα μερικά από αυτά, τα οποία θέλει να αποκτήσει από την άποψη της μεταρρύθμισης της παγκόσμιας τάξης. Αυτή η περίοδος «στρατηγικής ευκαιρίας», η οποία, αρχικά, προσδιορίστηκε ως η πρώτη δεκαετία του νέου αιώνα, αλλά λόγω των συνεπειών της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης εξακολουθεί να υφίσταται και σήμερα (Breslin, 2016, σελίδα 6). Η προσπάθεια να γενικευτεί πώς συζητείται η θέση της Κίνας στην διεθνή τάξη είναι σχεδόν μια αυτοκαταστροφική διαδικασία. Πράγματι, υπάρχουν πολλές διαφορετικές φωνές και απόψεις σε αυτή τη συζήτηση (Breslin, 2016, σελίδα 6). Η προσπάθεια για μια δημιουργία κυρίαρχων ή γενικών θέσεων κινδυνεύει από τον κατακερματισμό και την υπεραπλούστευση του λόγου. Έχοντας τα άνωθι κατά νου, και εκφράζοντας συνγνώμη σε εκείνους, που παραβλέπονται, είναι δυνατό να εντοπιστούν έξι κύριες θέσεις, οι οποίες αντιπροσωπεύουν μια συναίνεση των σοβαρών στοχαστών και αναλυτών του κλάδου των Διεθνών Σχέσεων (ή τουλάχιστον συχνά επαναλαμβανόμενες θέσεις) για την θέση, στην οποία βρίσκεται αυτή τη στιγμή η Κίνα (Breslin, 2016, σελίδα 6).

Η πρώτη αντίληψη είναι ότι έχει πραγματοποιηθεί μια πραγματική και σημαντική μετάβαση της ισχύος, με τη παγκόσμια οικονομική κρίση του 2008 να σηματοδοτεί ένα σημείο καμπής αυτής της μετατόπισης ισχύος (Breslin, 2016, σελίδα 6).

Κατα δεύτερον, η επιλογή της Κίνας να εγκαταλείψει την προηγούμενη προσέγγισή της (δηλαδή να κρατήσει χαμηλό προφίλ) σχετικά με τη συμμετοχή στην παγκόσμια πολιτική και την οικονομία, με στόχο μια πιο ενεργητική άσκηση εξωτερικής πολιτικής για την

προαγωγή και προάσπιση των κινεζικών συμφερόντων πραγματοποιήθηκε σε ένα σωστό χρονικό πλαίσιο (Breslin, 2016, σελίδα 6).

Τρίτον, υπάρχει ένα ισχυρό ρεύμα σκέψης, προτείνει ότι η ταχύτητα της μετάβασης ισχύος εξέπληξε την Κίνα (Breslin, 2016, σελίδα 6). Αυτή τη θέση θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν την συμμερίζονται όλοι. Αυτό το ρεύμα σκέψης θεωρεί ότι, οι Κινέζοι στρατηγικοί αναλυτές μέχρι σήμερα εξακολουθούν να προσπαθούν να μελετήσουν τι πρέπει να πράξουν με την πρόσφατα ανακαλυφθείσα ισχύ (Breslin, 2016, σελίδα 6). Αυτό συνεπάγεται να σκεφτούν πιο καθαρά για το ποιες είναι στην πραγματικότητα οι διαφορετικές πηγές της κινεζικής ισχύος και να αναζητήσουν τρόπους αξιοποίησης αυτών, που επιφέρουν το είδος αλλαγής ταιριάζουν καλύτερα στα κινεζικά συμφέροντα και στόχους. Για να το θέσει κανείς πιο απλά, να αναλυθεί με νηφαλιότητα και ενδελεχώς πώς θα λειτουργήσει η Κίνα πιο αποτελεσματικά ως παγκόσμια δύναμη (Breslin, 2016, σελίδα 6).

Τέταρτον, υπάρχει μια διάχυτη δυσaréσκεια με την κατανομή της εξουσίας στο πλαίσιο των θεσμών της παγκόσμιας διακυβέρνησης, και με μερικούς από τους κανόνες και τις αρχές, που στηρίζουν αυτούς τους θεσμούς της παγκόσμιας διακυβέρνησης. Οι αναθεωρητικές ή μεταρρυθμιστικές απαιτήσεις είναι μια πραγματικότητα. Μολαταύτα, η δύναμη της άρθρωσης τους αυξάνεται και μειώνεται ανάλογα με το τρόπο που οι άλλες δυνάμεις φαίνεται να ανταποκρίνονται στην Κίνα (Breslin, 2016, σελίδα 6). Εξάλλου, δεν είναι σημαντική μόνο η άρθρωση των αξιώσεων και η δύναμη για να τις επιβάλλει η Κίνα. Επίσης, υπάρχει έντονη αίσθηση ότι η Κίνα δεν αντιμετωπίζεται με τον απαιτούμενο σεβασμό. Πράγματι, υπάρχει μια σημαντική μερίδα Κινέζων, η οποία θέλει τον σεβασμό της διεθνούς κοινότητας (Breslin, 2016, σελίδα 6). Ωστόσο, υπάρχει επίσης ευρεία αναγνώριση ότι η Κίνα υπήρξε πράγματι σημαντικός ευνοημένος της παγκόσμιας τάξης μετά το Ψυχρό Πόλεμο. Επομένως, είναι σημαντικό, λοιπόν, ότι αν η Κίνα πιέσει για μεταρρύθμιση, να το κάνει με τρόπους, οι οποίοι δεν αποσταθεροποιούν (ή και να καταστρέφουν) το ίδιο το διεθνές σύστημα, το οποίο εξυπηρετούσε (και συνεχίζει να εξυπηρετεί) αρκετά καλά τα κινεζικά συμφέροντα τις τελευταίες δεκαετίες (Breslin, 2016, σελίδα 6).

Πέμπτον, κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης μερικοί μελετητές έσπευσαν να καταδείξουν την αρχή του τέλους της ισχύος των Η.Π.Α.. Τώρα, σχεδόν μια δεκαετία μετά, και προσεγγίζοντας τα πράγματα από μια πιο ρεαλιστική και νηφάλια σκοπιά η αξιολόγηση της αμερικανικής ισχύος έχει έρθει στο προσκήνιο (Breslin, 2016, σελίδα 6). Ακόμα, και εάν οι Η.Π.Α. είναι πραγματικά σε παρακμή, γεγονός το οποίο δεν φαίνεται να επιβεβαιώνεται εμπειρικά, η ισχύς των Η.Π.Α. μειώνεται από ένα πολύ υψηλό επίπεδο και εκτός συγκλονιστικού απροόπτου θα παραμείνει η κυρίαρχη παγκόσμια δύναμη για αρκετό καιρό

(Breslin, 2016, σελίδα 6). Η οικονομία των Η.Π.Α. είναι σε μεγάλο βαθμό μεταβιομηχανική και χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία των υπηρεσιών και των δραστηριοτήτων. Ο μεταποιητικός τομέας παραμένει ο δεύτερος μεγαλύτερος στον κόσμο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής είναι ο μεγαλύτερος εισαγωγέας στον κόσμο και ο δεύτερος μεγαλύτερος εξαγωγέας αγαθών, κατά αξία. Αν και ο πληθυσμός των Η.Π.Α. αντιστοιχεί σε μόλις 4,3% του παγκόσμιου συνόλου, οι Η.Π.Α. κατέχουν το 33% του συνολικού πλούτου στον κόσμο, δηλαδή το μεγαλύτερο μερίδιο του παγκόσμιου πλούτου συγκεντρώνεται σε μία μόνο χώρα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής κατατάσσονται ανάμεσα στα υψηλότερα έθνη σε διάφορα μέτρα κοινωνικο-οικονομικών επιδόσεων, συμπεριλαμβανομένης της ανθρώπινης ανάπτυξης, του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. και της παραγωγικότητας ανά άτομο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής είναι η κυρίαρχη στρατιωτική δύναμη στον κόσμο. Το ένα τρίτο των παγκόσμιων στρατιωτικών δαπανών ανήκει στις Η.Π.Α. .

Επιπρόσθετα, εαν κανείς προσθέσει την τρίτη, την τέταρτη και την πέμπτη «συναίνεση» μαζί καταλήγει σε αυτό, το οποίο συχνά διαμηνύει η κινεζική ηγεσία: «η Κίνα δεν έχει ούτε τη δυνατότητα, αλλά ούτε και την πρόθεση να ανατρέψει το ισχύον σύστημα, το οποίο βασίζεται στο δίκαιο (Breslin, 2016, σελίδα 6). Όμως, άξιο μνείας είναι η παραδοχή ότι η ανατροπή διαφέρει της μεταρρύθμισης του συστήματος (Breslin, 2016, σελίδα 6). Φυσικά, οι Η.Π.Α. παρατηρούν την Κίνα παθητικά. Αντίθετα, προσπαθούν να δρουν προορατικά και προσπαθούν με δικές τους πρωτοβουλίες να δημιουργήσουν νέες δομές, οι οποίες και θα τους επιτρέψουν να διατηρήσουν την πρωτοκαθεδρία εδραιώσει στον παγκόσμιο στίβο (Breslin, 2016, σελίδα 6).

Επί παραδείγματι, η προώθηση του Συμφώνου Συνεργασίας των Δύο Πλευρών του Ειρηνικού (Trans-Pacific Partnership Agreement – T.P.P.), καταδεικνύει ότι οι Η.Π.Α. προσπάθησαν ενεργά – τουλάχιστον για κάποιο χρονικό διάστημα και ίσως ξαναπροσπαθήσουν στο μέλλον – να δημιουργήσουν μια νέα περιφερειακή διακυβέρνηση βασισμένη στην Ουάσινγκτον. Αυτή η διεθνής δομή είναι εκ διαμέτρου αντίθετη προς τα κινεζικά συμφέροντα. Επιπλέον, η Κίνα είναι εκτός αυτής συμφωνίας. Ο Πρόεδρος των Η.Π.Α., Ομπάμα (Barack Obama), πανηγύρισε την υπογραφή της λέγοντας ότι η συμφωνία θα αντιμετωπίσει τα "εμπορικά ζητήματα του 21^{ου} αιώνα", όπως η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, τα ψηφιακά εμπορικά δικαιώματα και η προστασία των επενδυτών. Ακριβώς την ίδια στιγμή η Κίνα (και οι άλλες αναδυόμενες δυνάμεις) απαιτούν ένα ακόμα ευνοϊκότερο θεσμικό πλαίσιο (zhiduxing huayuquan), το οποίο και θα αντικατοπτρίζει τις προαναφερθείσες μεταβάσεις ισχύος στην παγκόσμια κατανομή της ισχύος.

Σύμφωνο Συνεργασίας των Δύο Πλευρών του Ειρηνικού (Trans-Pacific Partnership Agreement – T.P.P.)
 Πηγή: <https://seekingalpha.com/article/3668576-trans-pacific-partnership-invigorates-vietnam>

Είναι σαφές ότι με τον ίδιο ακριβώς τρόπο, με τον οποίο οι Η.Π.Α. προσπαθούν να χτίσουν διεθνείς δομές για να παγιώσουν την εξουσία και την επιρροή τους, πρέπει να ενεργήσει και η Κίνα (Breslin, 2016, σελίδα 6).

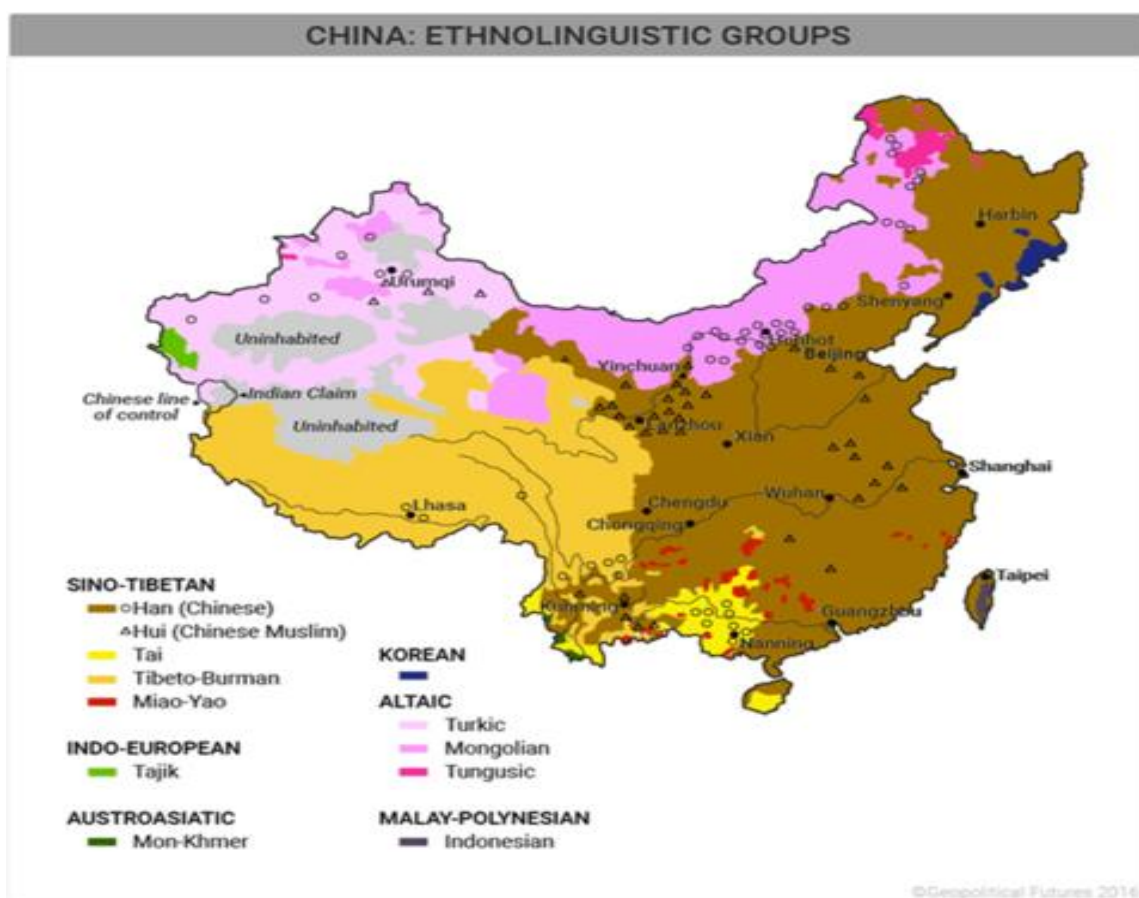
Η έκτη θέση είναι η πιο αμφιλεγόμενη και βασίζεται, περισσότερο σε μια ερμηνεία του διαλόγου για η θέση της Κίνας, παρά σε μια σαφώς διαρθρωμένη θέση. Οι εκκλήσεις των ηγετών της Κίνας για τον εκδημοκρατισμό των Διεθνών Σχέσεων είναι μια απαίτηση η οποία και έγινε για λογαριασμό όλων των χωρών, οι οποίες αισθάνονται ότι δεν εκπροσωπούνται επαρκώς και με δίκαιο τρόπο στη διεθνή τάξη. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι μόνο η Κίνα, η οποία έχει επωφεληθεί από τις μετατοπίσεις της ισχύος στην παγκόσμια τάξη (Breslin, 2016, σελίδα 6). Η Κίνα απλώς είναι μία χώρα από μια ομάδα αυξανόμενων δυνάμεων, οι οποίες θεωρούν ότι πρέπει να έχουν πιο σημαντική επιρροή στις διεθνείς υποθέσεις, σε αναλογία με τη νέα τους θέση στον διεθνή καταμερισμό ισχύος. Ο δηλωμένος στόχος τους δεν είναι αντικαταστήσουν μια μορφή κυριαρχίας με μια άλλη, αλλά αντ'αυτού να δημιουργήσουν ένα διεθνές σύστημα ισότητας (Breslin, 2016, σελίδα 6). Όπως υποστηρίζουν, σε αυτό το νέο σύστημα κανείς δεν θα κυριαρχεί και η διεθνής κοινότητα αντιμετωπίζει τα προβλήματα συλλογικά. σέβεται τόσο την κυριαρχία και τη διαφορά των μεμονωμένων μελών σύμφωνα με τις πέντε αρχές της ειρηνικής συνύπαρξης. Αλλά σκάστε λίγο βαθύτερα σε αυτό που λέγεται και πώς τα συμφέροντα της Κίνας μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα και μια άλλη εικόνα φαίνεται να εμφανίζεται (Breslin, 2016, σελίδα 6). Εδώ

εμφανίζεται μια αντίφαση, η Κίνα θα ανήκει (μεταξύ άλλων) και σε μια ομάδα αναδυόμενων δυνάμεων, αλλά η δεσποζουσα θέση της υπονοεί ότι είναι τουλάχιστον πρώτη μεταξύ ίσων. Επί παραδείγματι, η Κίνα ανήκει στην Ομάδα των 77 (Group 77) στα Ηνωμένα Έθνη. Η Ομάδα των 77 είναι ένας συνασπισμός 134 αναπτυσσόμενων κρατών, σχεδιασμένος να προάγει τα συλλογικά οικονομικά συμφέροντα των μελών του και να δημιουργεί μια ενισχυμένη κοινή διαπραγματευτική ικανότητα στα Ηνωμένα Έθνη. Υπήρχαν 77 ιδρυτικά μέλη του οργανισμού, αλλά μέχρι τον Νοέμβριο του 2013 ο οργανισμός είχε επεκταθεί από τότε σε 134 χώρες μέλη (συμπεριλαμβανομένης της Κίνας). Δεδομένου ότι η Κίνα συμμετέχει στο bloc των G77 αλλά δεν θεωρεί ότι είναι μέλος, όλες οι επίσημες δηλώσεις εκδίδονται στο όνομα της Ομάδας των 77 και της Κίνας. Το επιχείρημα είναι σαφές (Breslin, 2016, σελίδα 6). Η Κίνα δεν είναι απλώς μια Μεγάλη Δύναμη, αλλά η δεύτερη τη τάξει χώρα στο παγκόσμιο καταμερισμό ισχύος. Η Κίνα είναι ενδεχομένως πιο κοντά ως προς το ισοζύγιο ισχύος στους ισχυρούς του Βορρά, παρά στους αδυνάτους του Νότου. Μάλιστα ορισμένοι μελετητές των Διεθνών Σχέσεων θεωρούν ότι κατέχει επιτύχει ένα ειδικό status στη διεθνή πολιτική, το οποίο την διαφοροποιεί από τις άλλες Μεγάλες Δυνάμεις (Breslin, 2016, σελίδα 6). Η ασυμμετρία ισχύος με τις Η.Π.Α. παραμένει και θα παραμείνει τουλάχιστον μέχρι το μεσοπρόθεσμο διάστημα, αλλά η Κίνα έχει κατακτήσει μια ιδιαίτερη θέση (Breslin, 2016, σελίδα 6). Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι αυτή η θέση της Μεγάλης Δύναμης με τη σειρά της κομίζει και μεγάλη ευθύνη και προσδοκίες πέρα από οφέλη. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν, όμως ότι εξακολουθεί να είναι μια αναπτυσσόμενη οικονομία, η οποία αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις εσωτερικής ανάπτυξης (Breslin, 2016, σελίδα 6). Επομένως, δεν θα πρέπει να αναμένεται να αναλάβει βάρη στη διεθνή διακυβέρνηση, τα οποία οι ήδη ανεπτυγμένες χώρες είναι πιο κατάλληλα προετοιμασμένες και καταρτισμένες για φέρουν. Αυτή η θέση συνοψίζεται αρτιότερα από την προώθηση, από τον Πρόεδρο Xi Jinping και άλλων, της έννοιας των «Σχέσεων Μεγάλων Δυνάμεων Νέου Τύπου» (Breslin, 2016, σελίδα 6). Η ίδια η προώθησή του Xi Jinping (καθώς και η επακόλουθη ανύψωση των απόψεων του, ως η σκέψη του «Xi Jinping») στην κορυφαία ηγεσία σηματοδοτεί την αποδοχή των κινεζικών ελίτ ότι η Κίνα κατέχει έναν ιδιαίτερο ρόλο και το καθήκον να συνεργαστεί με άλλες Μεγάλες Δυνάμεις και τις Η.Π.Α. για την επίλυση των επιτακτικών παγκόσμιων προβλημάτων. Ενώ θεωρητικά θα μπορούσε να ισχύσει η ανάγκη οικοδόμησης νέων σχέσεων μια σειρά Μεγάλων Δυνάμεων, στην πραγματικότητα η συντριπτική πλειοψηφία των κινεζικών αναλύσεων αναφέρονται στις σχέσεις με τις Η.Π.Α., ήτοι ένα «G-2 με κινεζικά χαρακτηριστικά» (Breslin, 2016, σελίδα 6). Αυτός ο νέος τύπος σχέσης, με τον οποίο ο ηγεμόνας και η δεύτερη τη τάξει Μεγάλη Δύναμη θα πρέπει να προσεγγίσουν τις

βασικές παγκόσμιες προκλήσεις, αντιπροσωπεύει το ευκταίο μελλοντικό *modus operandi* για την Κίνα. Από τη μια πλευρά, αυτή η θέση, μπορεί να θεωρηθεί ως μια προσπάθεια να εξουδετερωθούν οι ανησυχίες των Η.Π.Α. για τις κινεζικές φιλοδοξίες. Από την άλλη πλευρά, καθορίζει τα όρια μέσα στα οποία η Κίνα μπορεί και πρέπει να κινηθεί ως μια Μεγάλη Δύναμη, η οποία βρίσκεται ακόμα στη θέση υπ'αριθμόν δύο. Φυσικά και τα κατορθώματά της είναι σπουδαία, μέσα σε 30 χρόνια, αλλά μια ρεαλιστική αποτίμηση των πραγμάτων δεν επιτρέπει να τρεφουμε υψηλές προσδοκίες.

Η γεωστρατηγική πραγματικότητα της Κίνας

Στο παρόν κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στο ερώτημα εάν θα μπορούσε η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (Λ.Δ.Κ.) να μετατραπεί μέσω της επιθετικής εξάπλωσης της στην Ευρασία από υπ'αρθμόν δύο τη τάξει Μεγάλη Δύναμη σε έναν ηγεμόνα του διεθνούς συστήματος εγκαθιδρύοντας ένα μονοπολικό σύστημα.

Εθνο-γλωσσικές Ομάδες στην Κίνα

Πηγή: <https://www.businessinsider.com/5-maps-that-explain-chinas-strategy-2016-1#ethnolinguistic-groups-1>

Η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (Λ.Δ.Κ.) απεικονίζεται συχνά ως μια ολοένα και πιο επιθετική χώρα, η οποία είναι διατεθειμένη να αμφισβητήσει την πρωτοκαθεδρία των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής (Friedman, 2016). Ταυτόχρονα, εκτός από τις σχετικά μικρές διεισδύσεις στη Νότια και Ανατολική Κίνα, η Κίνα απέφυγε να συμμετάσχει σημαντικά στα προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζουν στην υπόλοιπη Ευρασία (Friedman, 2016). Υπάρχει μια απόσταση μεταξύ αυτού, του οποίου γενικά αναμένεται από την Κίνα και

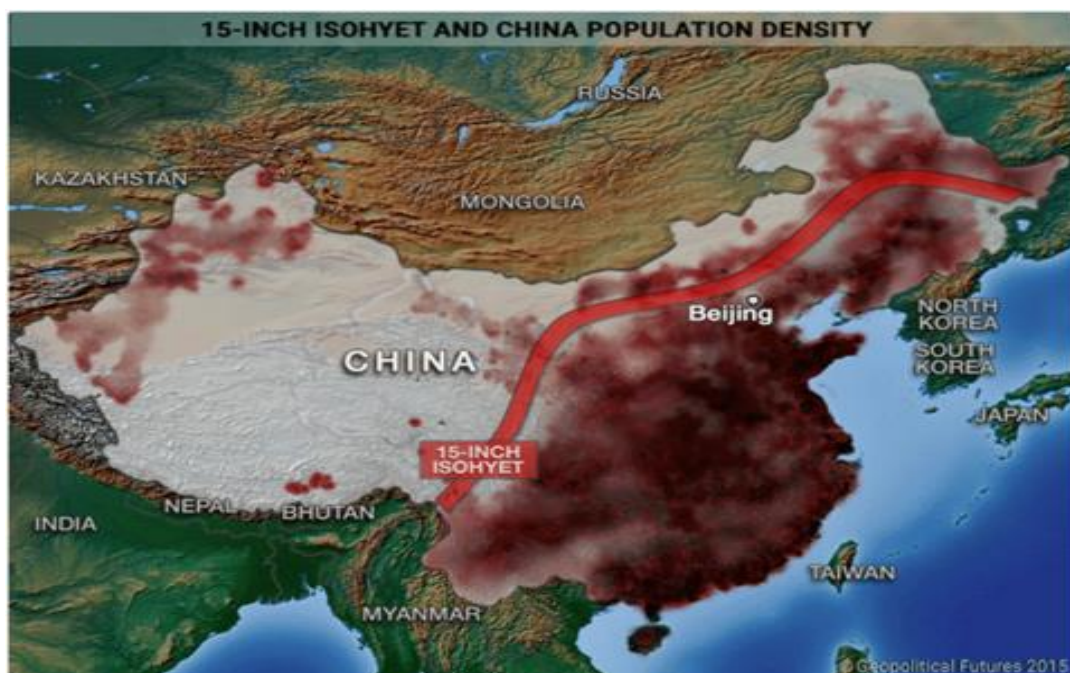
το τι πράττει στην πραγματικότητα η Κίνα (Friedman, 2016). Καταρχάς όταν κάποιος μελετητής ανακινεί ένα τόσο σημαντικό ζήτημα θα πρέπει πρωτίστως να ξεκινήσει με τον ορισμό του τι εννοούμε με Κίνα. Φυσικά, υφίσταται και η πρώτη εικόνα που μας έρχεται στο μυαλό είναι η Κίνα την οποία παρατηρούμε στους χάρτες. Μολαταύτα, υπάρχει και η Κίνα, η οποία κατοικείται από τους κινέζους Χαν (Han), την κύρια κινεζική εθνοτική ομάδα. Οι χάρτες του κινεζικού κράτους και της εθνικής ομάδας φαίνονται πολύ διαφορετικοί (Friedman, 2016). Η Κίνα των Χαν είναι περιτριγυρισμένη εντός της Κίνας από περιφέρειες που κατοικούνται από ουσιαστικά άλλα έθνη (Friedman, 2016). Τα τέσσερα πιο σημαντικά είναι το Θιβέτ στα νοτιοδυτικά, τη ΞινΓιάνγκ (Xinjiang) στα βορειοδυτικά (με τη σημαντική μουσουλμανική κοινότητα των Ουιγούρων), η εσωτερική Μογγολία στα βόρεια και η Μαντζουρία στα βορειοανατολικά (Friedman, 2016). Οι τρεις πρώτες περιφέρειες αναγνωρίζονται από το Πεκίνο ως αυτόνομες περιοχές, ενώ η Μαντζουρία είναι μια ευρύτερη περιοχή που αποτελείται από τρεις βορειοανατολικές επαρχίες (Friedman, 2016). Προφανώς, υπάρχουν Μογγόλοι, οι οποίοι ζουν στη Κίνα Han και Han Κινέζοι, οι οποίοι διαβιούν στην Εσωτερική Μογγολία (Friedman, 2016). Καμία περιοχή δεν είναι ομοιογενής, αλλά σε αυτές οι τέσσερις περιοχές, με την περιορισμένη εξαίρεση της Μαντζουρίας, δεν κυριαρχούνται από τους εθνοτικούς Κινέζους Χαν (Friedman, 2016). Περίπου το ήμισυ του εδάφους αυτού, που θεωρούμε ότι είναι Κίνα, στην πραγματικότητα, κατοικείται από τους Κινέζους Χαν (Friedman, 2016).

Αυτές οι τέσσερις περιοχές είναι ένα buffer zone γύρω από την Κίνα, παρέχοντας της το στρατηγικό βάθος για να απωθήσει τους ενδεχόμενους εισβολείς (Friedman, 2016). Και οι τέσσερις περιοχές, κάποια στιγμή στην ιστορία, αντιστάθηκαν στην κινεζική κυριαρχία. Μάλιστα, το Θιβέτ και η Xinjiang (Σιν Τζιάνγκ 新疆) προσπαθούν να αντισταθούν ακόμα και σήμερα (Friedman, 2016). Η Xinjiang είναι κατά κύριο λόγο μουσουλμανική, ενώ εκεί υπάρχει ιδιαίτερα έντονο κίνημα εξέγερσης και τρομοκρατίας (Friedman, 2016). Το Θιβέτ είναι λιγότερο ενεργό, αλλά όχι λιγότερο αντίθετο από την κυριαρχία της Κίνας (Friedman, 2016). Η εσωτερική Μογγολία και η Μαντζουρία είναι γενικά ικανοποιημένες αυτή τη στιγμή. Η διάθεση στις περιοχές αυτές ποικίλλει, αλλά η Κίνα πρέπει πάντα να ανησυχεί για τη διατήρηση του ελέγχου (Friedman, 2016).

Επιπρόσθετα, δεν είναι τυχαίο το γεγονός, ότι όταν εξετάζουμε τις βροχοπτώσεις μια πολύ παρόμοια γεωγραφία εμφανίζεται (Friedman, 2016). Περίπου 15 ίντσες των ετήσιων βροχοπτώσεων απαιτούνται για τη διατήρηση μιας γεωργικής οικονομίας (Friedman, 2016). Αυτή η γραμμή, που ονομάζεται ισοϋψές (Isohyet) 15 ιντσών, παρουσιάζεται στον επόμενο

χάρτη μαζί με περιοχές πυκνότητας πληθυσμού στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (Friedman, 2016).

Η περιοχή ανατολικά του ισοϋψούς (Isohyet) των 15-ιντσών αποτελεί την Κίνα των Han, μαζί με μέρη της Μαντζουρίας (Friedman, 2016). Η περιοχή προς τα δυτικά και βόρεια είναι τα buffer zones μαζί με μερικές κινεζικές περιοχές των Χαν, οι οποίες είναι ελαφρώς κατοικημένες (Friedman, 2016). Έτσι, ένας από τους λόγους για τους οποίους η Κίνα των Han μπορεί να κυριαρχήσει στα buffer zones είναι το σχετικό πλεονέκτημα πληθυσμού της. Αλλά αυτό σημαίνει επίσης ότι ο πληθυσμός της Κίνας, που ανέρχεται σε 1,4 δισεκατομμύρια ανθρώπους, είναι γεμάτος σε πολύ μικρότερο χώρο από ό,τι θα έδειχνε ένας συνηθισμένος χάρτης και πολύ πιο μακριά από τους περισσότερους γείτονες της Λ.Δ.Κ.. Αλλά προς το παρόν, η γραμμή βροχοπτώσεων καθορίζει, κατά προσέγγιση, τα όρια αυτού, που θεωρούμε ως Κινέζους (Friedman, 2016).

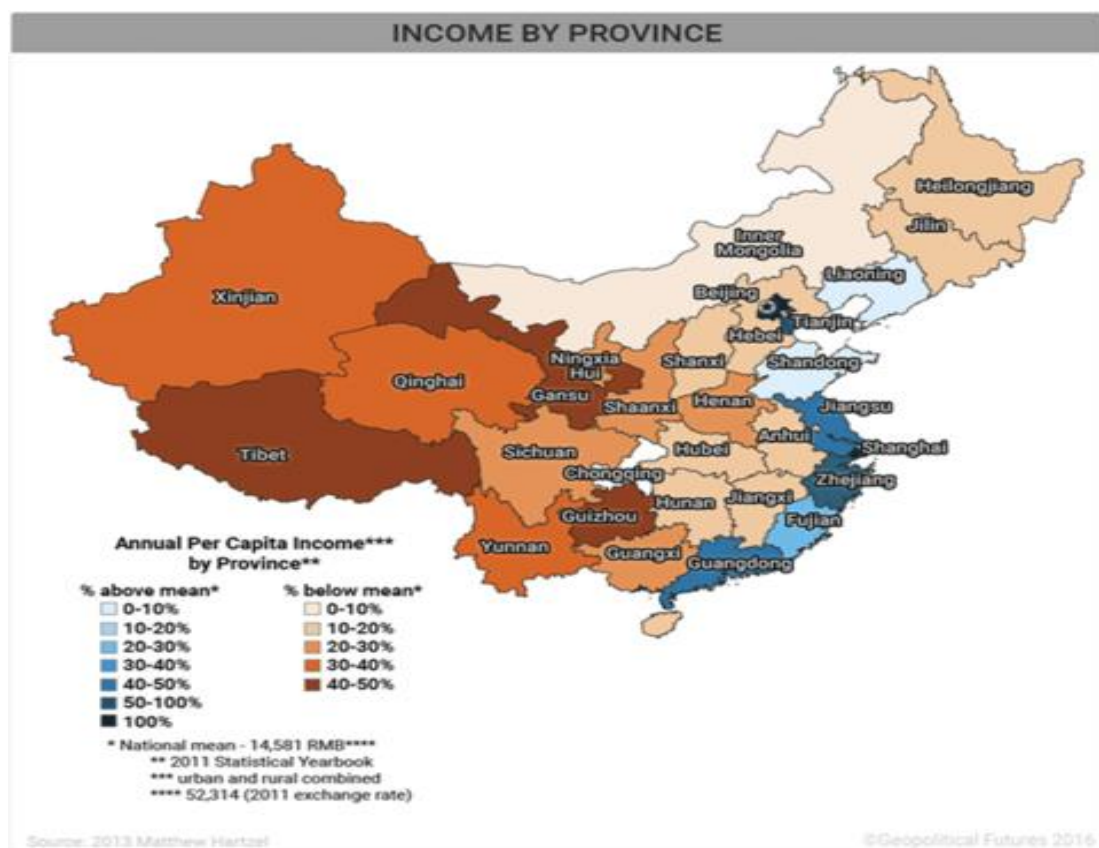

Χάρτης βροχοπτώσεων στην Κίνα

Πηγή: <https://www.businessinsider.com/5-maps-that-explain-chinas-strategy-2016-1#15-inch-isoyet-and-china-population-density-2>

Ο άνωθι χάρτης πρόκειται για χάρτη ετήσιου κατά κεφαλήν εισοδήματος ανά επαρχία. Δείχνει μια υποκείμενη διαίρεση στην Κίνα ανατολικά του ισοϋψούς (Isohyet) των 15-ιντσών (Friedman, 2016). Πρώτον, η οικονομική διαφορά μεταξύ της Κίνας των Χαν και της υπόλοιπης Λ.Δ.Κ. είναι εντυπωσιακή (Friedman, 2016). Το κατά κεφαλήν εισόδημα στα δυτικά buffers zones είναι μεταξύ 30 και 50% χαμηλότερο από το μεσαίο εισόδημα στην

υπόλοιπη Κίνα (Friedman, 2016). Οι πλουσιότερες περιοχές στην Κίνα αποτελούν μια λεπτή λωρίδα επαρχιών κατά μήκος της ακτής (Friedman, 2016). Η κατάσταση στο εσωτερικό της Κίνας των Χαν δεν είναι εξίσου κακό με τα δυτικά buffer zones, αλλά είναι ακόμα πολύ χειρότερη από τις συνθήκες κατά μήκος των ακτών (Friedman, 2016). Οικονομικά, μόνο η ακτή είναι πάνω από το διάμεσο (Friedman, 2016). Κάθε άλλη περιοχή είναι κάτω από αυτό. Και αυτό ορίζει μια διαίρεση στην ίδια την Κίνα των Χαν (Friedman, 2016).

Εισοδηματικός Χάρτης Κίνας

Πηγή: <https://www.businessinsider.com/5-maps-that-explain-chinas-strategy-2016-1#15-inch-isovet-and-china-population-density-2>

Ωστόσο, το κατά κεφαλήν εισόδημα δεν αποτελεί μέτρο οικονομικής ευημερίας, καθώς δεν μας λέει τίποτα για τη διανομή του πλούτου (Friedman, 2016). Ένα καλύτερο μέτρο είναι τα έσοδα των νοικοκυριών (Friedman, 2016). Σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, πάνω από 650 εκατομμύρια Κινέζοι πολίτες ζουν σε νοικοκυριά που κερδίζουν λιγότερα από 4 δολάρια την ημέρα (Friedman, 2016). Μόλις οι μισοί από αυτούς ζουν σε νοικοκυριά, τα οποία κερδίζουν λιγότερα από 3,10 δολάρια την ημέρα ή περίπου

1,000 δολάρια το χρόνο (Friedman, 2016). Αυτό από μόνο του δεν καταγράφει την πραγματική πραγματικότητα (Friedman, 2016). Προφανώς, η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των ανθρώπων ζουν εκτός της παράκτιας περιοχής, δεδομένου ότι η παράκτια περιοχή είναι πολύ πιο πλούσια (Friedman, 2016). Με άλλο τρόπο, ο περισσότερος κινεζικός πλούτος συγκεντρώνεται 200 μίλια από την ακτή. Τα επόμενα 500-1.000 μίλια δυτικά είναι μια χώρα των Κινέζων Χαν, οι οποίοι ζουν στη φτώχεια του Τρίτου Κόσμου (Friedman, 2016). Η Κίνα, την οποία σκέφτονται οι περισσότεροι δυτικοί, είναι η λεπτή λωρίδα κατά μήκος της ακτής (Friedman, 2016). Το γεγονός είναι ότι η Κίνα είναι μια συντριπτικά φτωχή χώρα με μια επίχρυση επίστρωση ευημερίας (Friedman, 2016).

Η Τοπογραφία και η απομόνωση της Κίνας από τη γεωγραφία

Πηγή: <https://www.businessinsider.com/5-maps-that-explain-chinas-strategy-2016-1#topography-of-china-and-surrounding-area-4>

Τα νότια σύνορα της Κίνας αποτελούνται από τα Ιμαλάια στα δυτικά και λοφώδη ζούγκλα στα ανατολικά (Friedman, 2016). Είναι αδύνατο να διεξαχθούν σημαντικές στρατιωτικές επιχειρήσεις στα Ιμαλάια, οπότε η συζήτηση για μια κινεζική-ινδική σύγκρουση είναι σχετικά δύσκολη, εάν λάβει κανείς υπόψιν τις τρομακτικές ανάγκες της επιμελητείας μόνο του στρατού (Friedman, 2016). Ομοίως, όπως έχουν ανακαλύψει οι Βρετανοί και οι Αμερικανοί, η διεξαγωγή στρατιωτικών επιχειρήσεων στις λοφώδεις ζούγκλες της νοτιοανατολικής Ασίας είναι ένας πραγματικός εφιάλτης (Friedman, 2016). Η Κίνα δεν μπορεί να εισβάλει σε κανέναν μέσω του νότου πάνω από τη γη, ούτε μπορεί να εισβάλει. Η Νότια Κίνα προστατεύεται από ένα «γεωφυσικό Σινικό Τείχος» (Friedman, 2016).

Στα βόρεια, η Λ.Δ.Κ. συνορεύει με τη Σιβηρία. Στην Άπω Ανατολή της Σιβηρίας είναι δύσκολη η διεξαγωγή πολέμου, λόγω των κλιματολογικών συνθηκών (Friedman, 2016). Καμία χώρα δεν έχει δοκιμάσει ποτέ να διεξάγει εκτεταμένο πόλεμο εκεί (Friedman, 2016). Επίσης, καμία χώρα δεν προσπάθησε να προκαλέσει εισβολή από τη Σιβηρία (Friedman, 2016). Ως εκ τούτου, εκτός από την ακτή του Ειρηνικού, η Κίνα είναι ασφαλής και περιορισμένη (self-contained) (Friedman, 2016).

Είναι γεγονός ότι υπάρχει περιστασιακή συζήτηση για κινεζικές στρατιωτικές επιχειρήσεις στην Κεντρική Ασία (Friedman, 2016). Πρώτον, αυτό θα έπρεπε να γίνει μέσω της εχθρικής επικράτειας του Θιβέτ ή της Xinjiang (Friedman, 2016). Οι μεγάλες δυνάμεις και προμήθειες θα πρέπει να μεταφερθούν πάνω από 1.000 μίλια από τη βιομηχανική βάση της Κίνας των Χαν στα απώτατα κινεζικά σύνορα (Friedman, 2016). Οι γραμμές ανεφοδιασμού θα έπρεπε να περάσουν από την έρημο και τα βουνά (Friedman, 2016). Μια εισβολή στην Αστάνα στο Καζακστάν θα απαιτούσε να ταξιδέψει κανείς σε απόσταση τουλάχιστον 700 μιλίων μέσω βουνών και κοντά σε ερήμους (Friedman, 2016). Η μάχη σε αυτές τις οροσειρές είναι τόσο απίθανη, όσο κάποιος να εισβάλει στα Ιμαλάια (Friedman, 2016).

Στην πραγματικότητα, η Κίνα είναι ένα νησί στην Ευρασία. Μπορεί να κατέχει οικονομική και τεχνολογική ισχύ, αλλά είναι δύσκολο να επεκταθεί, εξαιτίας των περιορισμών της γεωγραφίας (Friedman, 2016). Ως εκ τούτου, η Κίνα δεν αποτελεί απειλή για τους γείτονές της, ούτε οι γείτονες της είναι εύκολο να απειλήσουν την Κίνα (Friedman, 2016). Το κυριότερο στρατηγικό ενδιαφέρον της Κίνας είναι η διατήρηση της εδαφικής ακεραιότητας της Κίνας από εσωτερικές απειλές (Friedman, 2016). Εάν ο στρατός της χάσει τον έλεγχο του Θιβέτ ή της Xinjiang, τα σύνορα της Λ.Δ.Κ. θα κινηθούν προς τα ανατολικά, θα εξαφανιστούν τα αποθέματα για το Χαν της Κίνας και τότε η Κίνα θα αντιμετωπίσει μια στρατηγική κρίση (Friedman, 2016). Ως εκ τούτου, ο στόχος του είναι να αποτρέψει αυτή την κρίση, καταστέλλοντας οποιοδήποτε κίνημα ανεξαρτησίας στο Θιβέτ ή τη Xinjiang (Friedman, 2016).

Ένα εξίσου επείγον καθήκον του είναι να διασφαλιστεί ότι δεν θα προκύψουν κοινωνικές συγκρούσεις μεταξύ της παράκτιας περιοχής και του εσωτερικού της Κίνας των Han (Friedman, 2016). Η μείωση των εξαγωγών έχει ασκήσει πιέσεις στις ακτές. Το ενδιαφέρον του Πεκίνου για διατήρηση της σταθερότητας στο εσωτερικό της χώρας, στηρίζεται στη εισροή χρημάτων από την ακτή (Friedman, 2016). Ωστόσο, τα συμφέροντα της ακτής επικεντρώνονται στις Ηνωμένες Πολιτείες, στην Ευρώπη και στην υπόλοιπη Ασία, καθώς αυτοί είναι οι εμπορικοί εταίροι της ακτής και το εσωτερικό δεν είναι σε θέση να

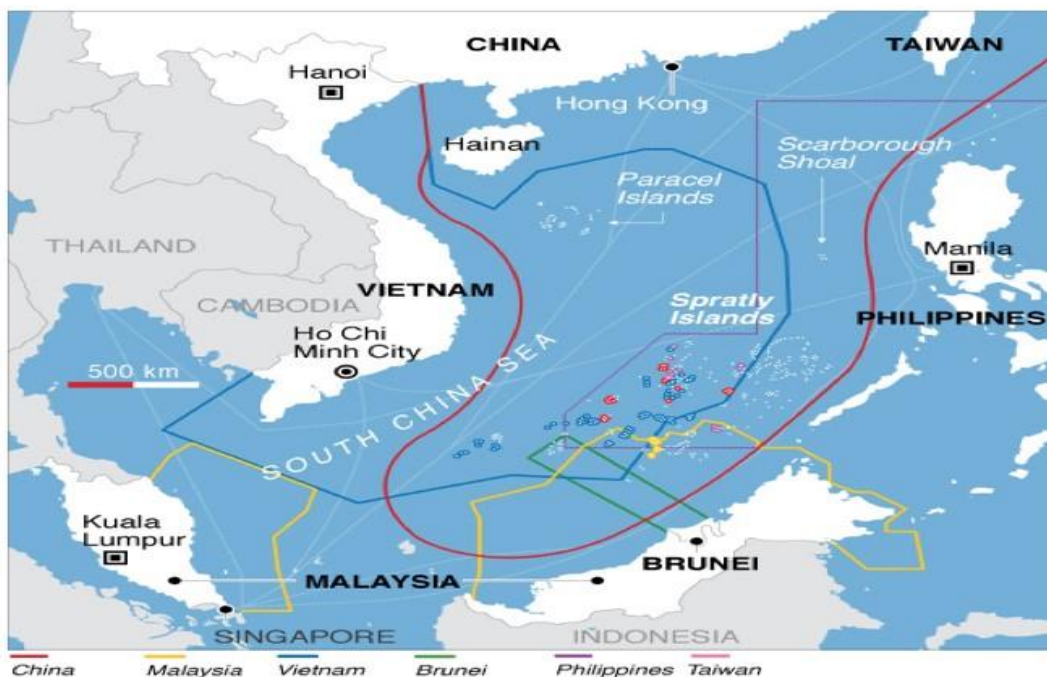
αγοράσει τα προϊόντα της ακτής (Friedman, 2016). Είναι εξαιρετικά δύσκολο να αυξηθούν τα επίπεδα εισοδήματος του εσωτερικού σε σημείο, που αυτή η περιοχή θα μπορούσε να γίνει μια αγορά για τις ακτές, δεδομένης της φτώχειας, στην οποία ζουν σήμερα. Αυτό αποτελεί ένα έργο πολλαπλών γενεών (Friedman, 2016).

Αυτό δεν είναι ένα νέο πρόβλημα για την Κίνα. Πριν από τη Βρετανία και τους πολέμους του Οπίου τον 19ο αιώνα, η Κίνα ήταν κλειστή, ξενοφοβική και απομονωμένη (Friedman, 2016). Όταν οι Βρετανοί επέβαλαν στην Κίνα να επιτρέψει το ελεύθερο εμπόριο, δημιουργήθηκαν τεράστιες ανισότητες μεταξύ της ακτής και του εσωτερικού με την παράκτια περιοχή να είναι πιο πολύ συνδεδεμένη με την παγκόσμια οικονομία, παρά με την οικονομία της Κίνας (Friedman, 2016). Αυτό οδήγησε στη δημιουργία περιφερειών και επακόλουθα σε μικρούς κατά τόπους πολέμαρχους, καθώς κάθε περιοχή είχε μοναδικά συμφέροντα (πολιτικός κατακερματισμός) (Friedman, 2016). Ο Μάο με έναν αγροτικό στρατό, κατέστρεψε την περιφερειακή ηγεσία και κατέλαβε ολόκληρη την Κίνα (Friedman, 2016). Η Κίνα ήταν φτωχή αλλά ενωμένη. Με το θάνατό του, η Κίνα μπήκε στην επόμενη φάση του κύκλου της και ξανάνοιξε τις ακτές στο διεθνές εμπόριο και στοιχημάτιζε ότι αυτή τη φορά δεν θα προέκυπτε ο κατακερματισμός των παραθαλάσσιων και των εσωτερικών περιοχών (Friedman, 2016). Η διάσπαση έχει προκύψει, αλλά οι πολιτικές συνέπειες δεν έχουν ακόμη εκτυλιχθεί, και η στρατηγική του Κομμουνιστικού Κόμματος είναι να προλάβει αυτή την εξέλιξη με ένα συνδυασμό καταστολής οποιουδήποτε σημείου αντιπολίτευσης και μιας μαζικής εκκαθάρισης στις τάξεις της οικονομικής ηγεσίας (Friedman, 2016). Αυτό έχει σχεδιαστεί, τόσο για να κρατά τον παραλιακό πλούσιο, όσο και το εσωτερικό φτωχό υπό έλεγχο. Το εάν αυτό θα λειτουργήσει εξαρτάται από το αν ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός, ουσιαστικά μια εσωτερική δύναμη ασφαλείας, μπορεί να αντέξει τις φυγόκεντρες δυνάμεις. Συγκεκριμένα, μόλις το 2016 ξεκίνησε η εκκαθάριση και η αναδιοργάνωση στο κινεζικό στρατό (P.L.A.) (Friedman, 2016). Η βασική στρατηγική της Κίνας είναι εσωτερική. Σε αυτή τη φάση έχει μόνο ένα εξωτερικό στρατηγικό ενδιαφέρον - τις θάλασσες προς τα ανατολικά. Η Κίνα έχει ζωτικά ναυτικά συμφέροντα βασισμένα στο παγκόσμιο εμπόριο. Το πρόβλημα είναι ότι οι θαλάσσιες διαδρομές δεν βρίσκονται υπό τον έλεγχό της, αλλά περισσότερο υπό αμερικανικό έλεγχο (Friedman, 2016).

Επιπλέον, η Κίνα έχει ένα σοβαρό γεωγραφικό πρόβλημα. Οι ακτές της είναι η Θάλασσα της Νότιας Κίνας, νότια της Ταϊβάν και η Θάλασσα της Ανατολικής Κίνας, στα βόρεια της (Friedman, 2016). Και τις δύο θάλασσες περιβάλλουν αρχιπελαγικά νησιωτικά κράτη, τα οποία βρίσκονται από την Ιαπωνία μέχρι τη Σιγκαπούρη, με στενά περάσματα μεταξύ τους. Αυτά τα περάσματα θα μπορούσαν να κλείσουν κατά βούληση από το Ναυτικό

των Η.Π.Α.. Οι Η.Π.Α. θα μπορούσαν, αν το επέλεξαν, να αποκλείσουν την Κίνα. Στην εθνική στρατηγική, το ζήτημα της πρόθεσης είναι δευτερεύον σε σχέση με το ζήτημα της ικανότητας (Friedman, 2016).

Ένα αντίμετρο θα ήταν να δημιουργηθούν ναυτικές βάσεις αλλού στην Ασία. Εντούτοις, απομονωμένες από έναν αποκλεισμό από τις Η.Π.Α., αυτές οι βάσεις δεν θα είχαν καμιά χρησιμότητα (Friedman, 2016). Τελικά, οι Κινέζοι πρέπει να δημιουργήσουν μια δύναμη που θα καθιστούσε αδύνατη την παρεμπόδιση της πρόσβασης στον Ινδικό και Ειρηνικό ωκεανό (Friedman, 2016). Πράγματι, οι Κινέζοι σκοπεύουν να χτίσουν ένα σύγχρονο ναυτικό στόλο, ο οποίος θα μπορούσε να αντιπαραταχθεί με τις Η.Π.Α. (Friedman, 2016).

Διαφορές των κρατών στη Νότια Σινική Θάλασσα

Πηγή <http://unicefcambodia.blogspot.com/2016/08/cambodias-decision-in-south-china-sea.html>

Ωστόσο, υπάρχουν δύο εμπόδια σε αυτό. Πρώτον, η κατασκευή πολεμικών πλοίων και σκαφών και εγκαταστάσεων υποστήριξης είναι δαπανηρή και η Κίνα έχει θέσει επείγουσα προτεραιότητα στα εγχώρια ζητήματα στο εσωτερικό (Friedman, 2016). Δεύτερον, η κατασκευή εμπορικών πλοίων δεν είναι ίδια με τη κατασκευή ενός στόλου (Friedman, 2016). Τα πλοία πρέπει αποκτήσουν έμπειρα πληρώματα για να σφυρηλατηθούν σε στόλους και κάτι τέτοιο απαιτεί διοικητές και επιτελείο έμπειρους σε έναν ιδιαίτερα πολύπλοκο πόλεμο (Friedman, 2016). Η Κίνα έχει μικρή ναυτική παράδοση και η

οικοδόμηση νέων στελεχών χωρίς παράδοση για να αξιοποιήσει δεν είναι κάτι, το οποίο θα χρειαστεί μόνον μια γενιά (Friedman, 2016).

Η κινεζική γεωπολιτική πραγματικότητα καθιστά σαφές ότι πρόκειται για μια απομονωμένη χώρα, η οποία είναι και βαθιά διαιρεμένη εσωτερικά. Ως εκ τούτου, βασική στρατηγική της προτεραιότητά είναι η εσωτερική σταθερότητα (Friedman, 2016). Επιπρόσθετα, θα πρέπει να τονιστεί ότι το χειρότερο σενάριο για τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας αποτελούσε και συνεχίζει να αποτελεί η διεθνής διπλωματική απομόνωση, εν μέσω, εσωτερικής διαταραχής (Friedman, 2016). Η κυβέρνηση του Προέδρου Xi Jinping εργάζεται ενεργητικά για να αποτρέψει αυτήν την αστάθεια (Friedman, 2016). Θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψιν ότι το θέμα της εσωτερικής αστάθειας παίζει σημαντικό ρόλο στο μυαλό των policy makers της Κίνας (Friedman, 2016). Το ιστορικό προηγούμενο δείχνει ότι η Κίνα διατρέχει τον κίνδυνο να διασπαστεί σε περιφέρειες και να γίνει εσωτερικά ασταθής (Friedman, 2016). Ως εκ τούτου, η κυβέρνηση του Προέδρου Xi Jinping προσπαθεί να αποτρέψει το ιστορικό προηγούμενο (Friedman, 2016).

Μεταρρύθμιση από τη δεύτερη θέση

Καταρχάς θα πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι η κατοχή ισχύος είναι σημαντικό για την επιβίωση ενός κράτους. Όμως, η μετουσίωση της σε ηγεμονία - είτε σε παγκόσμιο είτε σε περιφερειακό επίπεδο - είναι ένα εξ ολοκλήρου άλλο ζήτημα. Η Κίνα έχει σαφή και καθορισμένα όρια στην εξέλιξη της θέσης της στο διεθνές σύστημα (Breslin, 2016, σελίδα 8). Επομένως, το ερώτημα, το οποίο εύλογα θα μπορούσε να κάνει είναι εάν είναι δυνατόν να αλλάξει κάτι στην διεθνή τάξη με την υπάρχουσα θέση της. Μεταρρύθμιση δεν μπορεί να επιβάλλει μόνον ηγεμόνας (Breslin, 2016, σελίδα 8). Απλά είναι πιο εύκολο για τον ηγεμόνα να επιβάλλει μεταρρυθμίσεις του διεθνούς συστήματος. Η Κίνα έχει ορισμένους περιορισμούς, όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο. Εάν οι ηγέτες της Κίνας θέλουν να μεταρρυθμίσουν αλλάξουν τον κόσμο θα πρέπει να το πράξουν μέσα στην υφιστάμενη δομή εξουσίας (Breslin, 2016, σελίδα 8). Σε αυτή την υπάρχουσα δομή εξουσίας η Δύση και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής παραμένουν πολύ ισχυροί φορείς (Breslin, 2016, σελίδες 8-11).. Ακόμα κι αν είναι η Κίνα τώρα δεύτερη σε ισχύ μετά από τις Η.Π.Α. (και αν είναι πράγματι σε όλους τους τομείς παραμένει ένα πολύ μεγάλο ζήτημα) είναι δύσκολο να αλλάξει την υφιστάμενη κατάσταση (Breslin, 2016, σελίδες 8-11).. Ιδιαίτερα όταν ο ηγεμόνας συχνά φαίνεται απρόθυμος να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις της και φαίνεται να προσπαθεί ενεργά ώστε να οικοδομήσει δομές για να διατηρήσει την Κίνα στη θέση της. Με αυτόν τον τρόπο, πώς ακριβώς, τότε, η Κίνα θα προσπαθηθεί να προχωρήσει σε αλλαγές στον κόσμο από τη δεύτερη θέση; Βασιζόμενοι στην ιδέα ότι η Κίνα μπορεί να είναι μια δυσαρεστημένη Μεγάλη Δύναμη, αλλά που ταυτόχρονα θέλει να πιέσει για μια υπεύθυνη και όχι αποσταθεροποιητική μεταρρύθμιση, μία λύση είναι να διατηρήσει τη συνεχιζόμενη ώθηση για μεταρρύθμιση των υφιστάμενων θεσμών της παγκόσμιας διακυβέρνησης, και ειδικότερα να το προχωρήσει σε συνεργασία με άλλα ομοϊδεατά δυσαρεστημένα κέντρα ισχύος (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Το γεγονός ότι το Κονγκρέσο των Η.Π.Α. δεν κατάφερε να επικυρώσει αλλαγές στη διανομή των δικαιωμάτων ψήφου στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, που είχε συμφωνηθεί το 2010, άφησε πολλούς (και όχι μόνο στην Κίνα) απογοητευμένους για τις προοπτικές για αλλαγή (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Τελικά, όμως οι συμφωνηθείσες αλλαγές επικυρώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2015. Αλλά εάν οι μεταρρυθμίσεις των υφιστάμενων δομών δεν είναι δυνατές ή είναι αργές, τότε η Κίνα είναι έτοιμη να εισάγει νέες δομές διακυβέρνησης, οι οποίες και θα συνυπάρχουν παράλληλα με

τις υπάρχουσες (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Η δημιουργία της ομάδας των B.R.I.C.S. και του Οργανισμού Συνεργασίας της Σανγκχάης Shanghai (Shanghai Cooperation Organization - S.C.O.) είναι και τα δύο παραδείγματα ομάδων, που στοχεύουν στην παροχή τουλάχιστον ορισμένων λειτουργιών διεθνούς διακυβέρνησης σε τομείς, όπου η Κίνα μπορεί να ασκήσει σημαντική επιρροή. Πιο πρόσφατα, η δημιουργία της Ασιατικής Τράπεζας Υποδομών και Επενδύσεων (Asian Infrastructure Investment Bank - A.I.I.B.) έχει επίσης δείξει τη δέσμευση των ηγετών της Κίνας να δημιουργήσουν νέες δομές διεθνούς διακυβέρνησης (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Στους οικονομικούς τομείς βλέπουμε την Κίνα ότι επιλέγει να ανταγωνίζεται για κάποια μορφή ηγεσίας με την αναπαραγωγή των υφιστάμενων τρόπων δράσης, αντί να προσπαθήσει να αμφισβητήσει θεμελιωδώς την ίδια τη φύση ή την ουσία της παγκόσμιας διακυβέρνησης και της διεθνούς τάξης (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Παρ'όλο που δεν είναι ακόμη σαφές πώς οι πρωτοβουλίες του One Belt One Road έχουν ξεκινήσει και πώς το Ταμείο του Δρόμου του Μεταξιού (Silk Road Fund) θα λειτουργήσει και θα αναπτυχθεί, και αυτά θα μπορούσαν να εξελιχθούν ούτως ώστε να μετατραπούν σε έναν σημαντικός πυλώνας μιας κινεζικής εναλλακτικής λύσης, η οποία και θα βασίζεται σε μια αρκετά διαφορετική αντίληψη περί διεθνούς διακυβέρνησης (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Σε άλλους τομείς, όμως, οι πιθανές κινεζικές εναλλακτικές λύσεις δεν φαίνονται αρκετά αποτελεσματικές (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Επι παραδείγματι, μία από τις απαντήσεις της Κίνας στην πρωτοβουλία του T.P.P. είναι να επικεντρωθεί εκ νέου στη σημασία της οικοδόμησης τόσο των διμερών Συμφωνιών Ελεύθερου Εμπορίου (Free Trade Agreements), όσο και της προώθησης Περιφερειακών Προγράμματα Ελεύθερου Εμπορίου (Regional Comprehensive Economic Partnership) συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβουλίας του Χώρου Ελεύθερου Εμπορίου της Ασίας και του Ειρηνικού (Free Trade Area of the Asia Pacific) (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Εδώ παρατηρούμε την Κίνα ως τον αυτοανακηρυγμένο υποστηρικτή της πολυμερούς διεθνούς εμπορικής τάξης για να διατηρήσει τα συμφέροντα και την επιρροή της έναντι μιας προσλαμαβόμενης πρόκλησης από τις Η.Π.Α. (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Η ανάπτυξη των B.R.I.C.S. και του S.C.O. είναι επίσης παραδείγματα συντονισμένων στρατηγικών για τη διαμόρφωση μιας διαφορετικής στρατηγικής για την οικοδόμηση διαφορετικών σχέσεων με διαφορετικούς εταίρους επί τη βάση διαφορετικών θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Στο παράδειγμα του S.C.O. μια σχέση συνεργασίας με ένα τρίτο κράτος είναι βασισμένη στην ενέργεια και στην ασφάλεια (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Στην ομάδα των B.R.I.C.S. η συνεργασία εδράζεται σε μια κοινή δυσαρέσκεια σχετικά με τη μη μεταρρύθμιση της παγκόσμιας διακυβέρνησης. Φυσικά, μπορούμε να προσθέσουμε μια πιο πατερναλιστική (κοινή) αναπτυξιακή συνεργασία με τα

αφρικανικά κράτη, όπως επισημοποιήθηκε από το φόρουμ για την συνεργασία Κίνας-Αφρικής (Forum on China Africa Cooperation). Επίσης, στον περιφερειακό οργανισμό A.S.E.A.N. η διακρατική συνεργασία βασίζεται σε κοινές εμπορικές και χρηματοοικονομικές σχέσεις (και συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης). Ο περιφερειακός οργανισμός A.S.E.A.N. λειτουργεί γενικά και ως θεσμικό όργανο για τα ασιατικά γειτονικά κράτη. Και ακόμα, μπορεί κανείς να αντιπαραβάλει τη σημασία που έχει τεθεί σχετικά με την «στρατηγική σχέση συνεργασίας» της Κίνας με την Ευρώπη, σε σχέση με το πιο έντονο ενδιαφέρον για την προώθηση ενός ««Σχέσεων Μεγάλων Δυνάμεων Νέου Τύπου» με τις Η.Π.Α.. Αυτή η προτίμηση προς τον ηγεμόνα, αντανακλά τις κινεζικές αντιλήψεις για την θέση των Η.Π.Α. στην διεθνή τάξη, εν αντιθέσει με αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Ο στόχος, λοιπόν, της Κίνας είναι να οικοδομήσει ένα δίκτυο από διαφορετικά σύνολα (set) σχέσεων με τρίτες χώρες με την ίδια στο κέντρο (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Δηλαδή μια μορφή δικτυομένων σχέσεων ισχύος με μια προσέγγιση «hub and spoke» στην οικοδόμηση σχέσεων και πιθανών συμμαχιών. Αυτή η προσέγγιση έχει πολλά κοινά με την κατανόηση ενός μη πολικού κόσμου και την ανάγκη να κατασκευαστούν διαφορετικά σύνολα λειτουργικών σχέσεων (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Επίσης, συνεπάγεται την αναγνώριση και τη χρήση διαφορετικών διαστάσεων της ισχύος. Παρά το γεγονός ότι, η παγκόσμια δύναμη της Κίνας συχνά αναγνωρίζεται, είναι πιο σπάνιο να ορίζεται και να κατηγοριοποιείται. Ως επί το πλείστον, η εστίαση φαίνεται να γίνεται σε πολύ αμβλώς συσχετισμούς μεταξύ μεγέθους και ισχύος: το γεγονός ότι το κινεζικό Α.Ε.Π. συγκλίνει με το αντίστοιχο των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, ή το έχει ήδη ξεπεράσει σύμφωνα με κάποιους υπολογισμούς. Όπως επίσης, οφθαλμοφανής είναι η παρατήρηση ότι η Κίνα συνέχισε να αναπτύσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, ενώ ταυτόχρονα πολλές ευρωπαϊκές οικονομίες έπεσαν σε μια βαθειά και μακροχρόνια ύφεση (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Φυσικά, το μέγεθος και η κλίμακα είναι πραγματικά σημαντικά και έχουν πραγματική σημασία για τη φύση της παγκόσμιας τάξης (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Αλλά για να κατανοήσουμε πραγματικά τον τρόπο με τον οποίο η Κίνα επηρεάζει άλλους, και το κάνει αυτό διαφορετικούς τρόπους, πρέπει να είμαστε λίγο πιο ενδελεχείς στην αναζήτηση των πραγματικών πηγών της παγκόσμιας ισχύος (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Σε ένα βασικό επίπεδο, μπορούμε να διακρίνουμε από την μία πλευρά τις πηγές σε ιδέες και από την άλλη πλευρά τις υλικές πηγές. Από άποψη δύναμη ιδεών, θα μπορούσαμε να εντοπίσουμε δύο βασικές στρατηγικές χρήσεις της ήπιας ισχύος. Η πρώτη είναι η προσπάθεια να δημιουργηθεί μια θετική εθνική εικόνα, η οποία και θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή από τους άλλους, καθορίζοντας ποιο Μεγάλης Δύναμης έχει γίνει η Κίνα και σε ποιο είδος θα μετατραπεί στο

απώτερο μέλλον. Η δεύτερη βασική στρατηγική χρήση της ήπιας ισχύος είναι μια κίνηση για την ενίσχυση δύναμη της της Κίνας, πάνω στους επιστημονικούς τομείς (discursive power). Είναι δεδομένο ότι το κινεζικό κράτος θα προσπαθήσει ολοένα και περισσότερο να καταστήσει τους κινεζικούς ορισμούς και τις αντιλήψεις ως το βασικό σημείο εκκίνησης για τον διεθνή διάλογο (και εν τέλει ίσως για τη παγκόσμια διακυβέρνηση). Με λίγα λόγια, η Κίνα θα προσπαθήσει όχι μόνον να εδραιώσει κινέζικα πρότυπα και νόρμες, μόνο για τα ακολουθήσει ίδια, αλλά και για πείσει και άλλους να τα ακολουθήσουν (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Εδώ μπορούμε, ενδεχομένως, να επισημάνουμε μια πιο προορατική προσπάθεια προώθησης των κινεζικών ορισμών του τι συνιστούν τα Οικουμενικά Ανθρώπινα Δικαιώματα, της φύσης και του εύρους της ασφάλειας του κυβερνοχώρου και εν γένει της διεθνούς διακυβέρνησης. Ένα παράδειγμα αποτελεί η επαναφορά του αρχαίου δόγματος «όλα κάτω από τον Ουρανό» (Tianxia, 天下). Από την άποψη των υλικών πηγών ισχύος, θα μπορούσαμε να σκεφτούμε την ικανότητα της Κίνας να επηρεάζει τον τρόπο οργάνωσης της παγκόσμιας παραγωγής (παραγωγική ισχύς), και τις συνέπειες για την προσφορά, την τιμή και τη διανομή μεγάλων αγαθών και πόρων. Ακόμα, από την άποψη των υλικών πηγών ισχύος θα μπορούσε να αναφερθεί και ο τρόπος με τον οποίο η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας ελέγχει την πρόσβαση στην αγορά της, με σκοπό να εξαναγκάσει τους άλλους να κάνουν ό,τι θέλει ή να τιμωρήσει όσους παραβιάζουν «βασικά συμφέροντα» της Κίνας (ισχύς στην αγορά) (Breslin, 2016, σελίδες 8-11). Η ισχύς της αγοράς έχει ειδικότερα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην υπεράσπιση της Κίνας από ενδεχόμενη κριτική. Ενώ, για παράδειγμα, το ίδιο το καθεστώς δέχεται έντονη κριτική στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Κίνας. Επομένως, όπως παρατηρεί ο καθηγητής Shaun Breslin στο πανεπιστήμιο του Warwick, «Στον τομέα της άσκησης της οικονομικής ισχύος, η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας φαίνεται να είναι πιο ικανή να κινηθεί προορατικά και να επηρεάσει τις παγκόσμιες υποθέσεις. Σε αυτή ακριβώς την οικονομική δύναμη, στηρίζει τη δημιουργία νέων θεσμών της οικονομικής διακυβέρνησης. Και επιπλέον, η οικονομική δύναμη κατέχει καθοριστική σημασία για την προώθηση των σχέσεων με τον αναπτυσσόμενο κόσμο.»

Συμπεράσματα

Στον αναδυόμενο μελλοντικό πολυπολικό κόσμο, μπορεί να θεωρηθεί ότι το διεθνές σύστημα δεν πρόκειται να στηριχτεί σε μερικά σημαντικά έθνη αλλά μάλλον με πολλά έθνη με δυνατότητες διαφορετικής μορφής (οικονομική, ενεργειακή και πολιτισμική ισχύς). Κάθε κράτος έχοντας τις ιδιαιτέρως αισθητές ιδιότητές του, θα έχει αποφασιστική σημασία στο περιορισμένο πεδίο των υποθέσεων, οι οποίες σχετίζονται με την περιοχή του.

Η έμφαση στο παρόν (Presentism) και ο ευρωκεντρισμός (ή πιο γενικά δυτικοκεντρισμός) έχουν καταστήσει αρκετά δύσκολη την κατανόηση των συγκρούσεων, οι οποίες προκύπτουν όταν τα διεθνή συστήματα έρχονται σε επαφή μεταξύ τους, αλλά και πώς η κληρονομιά των προηγούμενων διεθνών τα συστήματα συνεχίζουν να επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων εξωτερικής πολιτικής στον σύγχρονο κόσμο. Οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις ξεκίνησαν στην Κίνα εμπνευσμένες από τον Deng Xiaoping. Ο Deng Xiaoping έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στην οικοδόμηση συναίνεσης για μια θεμελιώδη μεταστροφή της στρατηγικής της χώρας. Αυτές οι κινήσεις είχαν ως αποτέλεσμα ανέλθει σε μία από τις κυρίαρχες θέσεις στο διεθνές σύστημα. Μάλιστα, σύμφωνα με τους μελετητές αποτελεί την ισχυρότερη δύναμη του περιφερειακού συστήματος της Ανατολικής Ασίας. Μετά από πάνω από 30 χρόνια ταχείας ανάπτυξης, η Κίνα έχει φτάσει σε άλλο σημείο καμπής. Μια από τις συναινέσεις στην κινεζική συζήτηση η οποία συζητήθηκε εκτενώς είναι ότι οι μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κίνα είναι εγχώριες. Αυτό σημαίνει ότι η Κίνα δεν πρέπει να αναλάβει διεθνείς ευθύνες που είτε αποσπά την προσοχή από το να ασχοληθεί με αυτά τα εγχώρια ζητήματα, ή τόπο αδικαιολόγητα βάρη και προσδοκίες σε αυτό που θα μπορούσαν να βλάψουν την κινεζική ανάπτυξη (ή και τα δύο) Μέχρι το 2030, η Κίνα έχει τη δυνατότητα να μετατραπεί σε μια σύγχρονη, αρμονική και δημιουργική κοινωνία με υψηλό εισόδημα. Ωστόσο, η επίτευξη αυτού του πολιτικού στόχου δεν θα είναι ιδιαίτερα εύκολη. Για να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες της, να τη συναντήσει πολλές προκλήσεις και να πραγματοποιήσει την ανάπτυξή της όραμα για το 2030, η Κίνα θα πρέπει να εφαρμόσει μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική στην επόμενη φάση ανάπτυξης. Επιπρόσθετα, έχει επιδράσει σε αυτή την άνοδο η παρουσία της ως μόνιμο μέλος του συμβουλίου του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, η μεγάλη εδαφική της έκταση καθώς και ο μεγάλος πληθυσμός. Με επίσημες δηλώσεις πολιτικών της αξιωματούχων διακηρύσσει ότι η επιλογή της ειρηνικής ανόδου δε θα την οδηγήσει σε επιδίωξη οποιασδήποτε μορφής ηγεμονίας. Αντιθέτως, προτάσσει την

συνεργασία τόσο σε οικονομικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο, ως βασική της επιδίωξη για τα επόμενα χρόνια. Η άνοδος της Κίνας, ωστόσο, δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη και αυτό αποτελεί έναν ανασταλτικό παράγοντα στην εκτίμηση της συμπεριφοράς της τα επόμενα χρόνια.

Διαβιούμε σε μια εποχή της Δημοκρατίας για πρώτη φορά στην ιστορία οι περισσότεροι άνθρωποι διαβιούν κάτω από υποφερτά δημοκρατικά καθεστώτα. Αυτή η έκρηξη της δημοκρατίας αντανakλά την διαμόρφωση του παγκόσμιου πολιτικού τοπίου κατά την τελευταία εικοσιπενταετία του 20ου αιώνα. Μέσα σε αυτό το σύντομο διάστημα, ο αριθμός των δημοκρατιών υπερδιπλασιάστηκε. Όσο και εαν η οικονομική άνοδος της Κίνας φαίνεται θελκτική, το πολιτικό σύστημα της προς το παρόν δεν έχει τα απαραίτητα στοιχεία της ήπιας ισχύος. Για παράδειγμα οι Η.Π.Α. εκτός από το Marshall Plan αξιοποίησαν και την θελκτική εικόνα του Hollywood για να επηρεάσουν μεγάλη μερίδα του κόσμου (με την ήπια ισχύ του). Η οικονομία της Κίνας από τα τέλη της δεκαετίας του 1970 μέχρι και σήμερα διήνυσε μια περίοδο πολύ ισχυρών ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης (World Bank, 2018). Αυτή η επίδοση οδήγησε στην αύξηση του κατά κεφαλήν πραγματικού ΑΕΠ κατά 13 φορές (World Bank, 2018). Τα τελευταία χρόνια αντιμετωπίζει πρόβλημα παραγωγικότητας. Αυτό το στοιχείο δύναται να αποτελέσει τροχοπέδη για τη συνέχιση της ισχυρής αναπτυξιακής πορείας των τελευταίων δεκαετιών. Οι μελλοντικές προθέσεις της Κίνας ως ανερχόμενης υπερδύναμης και το ερώτημα εάν το μέλλον των σινο-αμερικανικών σχέσεων είναι εγκλωβισμένο σε μια «θουκυδίδεια παγίδα» (Allison 2012) παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον τόσο για τη θεωρία των Διεθνών Σχέσεων, όσο και για τη λήψη αποφάσεων και την άσκηση εξωτερικής πολιτικής (Γκόφας και Τζιφάκης, 2017, σελίδα 1). Η στρατηγική του Πεκίνου να αντικαταστήσει τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής ως την κυρίαρχη γεωπολιτική δύναμη απαιτεί και την καλή θέληση και τη βοήθεια της Αμερικής. Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής θα πρέπει να συμπεριφέρονται όπως έκανε η Μεγάλη Βρετανία κατά τη διάρκεια της σταδιακής αμερικανικής ανόδου και ταυτόχρονης έκλειψης της Βρετανικής Αυτοκρατορίας. Αυτός είναι ένας λόγος που η Κίνα εργάζεται τόσο σκληρά για να διαμορφώσει τις αμερικανικές αντιλήψεις για αυτό. Παρά ταύτα ο νεοεκλεγείς Πρόεδρος των Η.Π.Α. διαμήνυε, ήδη από την προεκλογική περίοδο, μια σκληρότερη στάση έναντι της Κίνας. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι αύξησε κατακόρυφα τους δασμούς σε μια προσπάθεια να να περισταλλεί η ανεξέλεγκτη οικονομική άνοδος της Κίνας. Οι Η.Π.Α. πέρα από τους συντελεστές ισχύος που διαθέτουν στο οπλοστάσιο τους έχουν και ένα πιο σοβαρό και απλό όπλο άσκησης πολιτικής. Ενώ, όπως είδαμε η Κίνα είναι σχεδόν αποκομμένη στην Ευρασία, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής μπορούν να παίξουν το ρόλο του υπερπόντιου

εξισοροπιστή. Αυτή είναι μια στρατηγική κατά την οποία μια μεγάλη δύναμη χρησιμοποιεί ευνοούμενες περιφερειακές δυνάμεις για να ελέγξει την άνοδο δυνητικά εχθρικών δυνάμεων. Φυσικά, αυτή η στρατηγική βρίσκεται σε αντίθεση με τη φιλελεύθερη ηγεμονία. Η υπερπόντια εξισορόπιση απαιτεί από την Μεγάλη Δύναμη να αποσυρθεί από τις χερσαίες θέσεις και να εστιάσει τις υπεράκτιες δυνατότητές της στις τρεις βασικές γεωπολιτικές περιοχές του κόσμου: την Ευρώπη, τον Περσικό Κόλπο και τη Βορειοανατολική Ασία. Αυτό μας φέρνει στον στρατό της Κίνας της εξουσίας και του ρόλου της στη διακυβέρνηση της παγκόσμιας ασφάλειας. Ενώ η Κίνα έχει γίνει σημαντικός παράγοντας στις ειρηνευτικές ενέργειες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ο ρόλος της ως ειρηνευτής παραμένει κάπως περιορισμένος. Ο επίσημος σεβασμός της κυριαρχίας της Κίνας και η αρχή της μη παρέμβασης σημαίνει ότι περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό στη ρητορική προτροπές για ειρηνικές λύσεις σε διακρατικά ζητήματα, παρά για μια προτίμηση σε συγκρούσεις.

Παρομοίως, έχουν προκύψει εδαφικές διαμάχες στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας σε εντάσεις μεταξύ της Κίνας και ορισμένων γειτόνων της, λίγο πολύ με τους ίδιους γείτονες που προσπαθεί να οικοδομήσει ισχυρούς οικονομικούς δεσμούς με και ίσως ακόμη και την ανάπτυξη της οικονομικής ηγεσίας (Chao Chin-Chung & Tian Dexin, 2014, σελίδες 1-14). Όπως σημειώθηκε παραπάνω, είναι τελείως πιθανό ότι θα συνεχίσουμε να βλέπουμε μια δυαδική σκέψη στην Κίνα τόσο ως οικονομική όσο και ταυτόχρονα απειλή ασφάλειας για κάποιο χρονικό διάστημα. Αλλά όπως σημειώθηκε και παραπάνω, είναι επίσης πιθανό να αντιμετωπιστεί ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζεται η ατζέντα ασφαλείας προσκρούει σε άλλους τομείς ζητημάτων, καθώς και στη διαδικασία επαναπόλωση του ότι η Κίνα θεωρείται τουλάχιστον μια περιφερειακή εξουσία και ίσως επίσης παγκόσμια. Παρά το γεγονός ότι η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας έχει πραγματοποιήσει ένα μετεωρικό άλμα στον οικονομικό τομέα μέσα σε μόλις πέντε δεκαετίες, η θέση της σε υπόλοιπους συντελεστές ισχύος δεν της επιτρέπει να αλλάξει το διεθνές σύστημα

Παρόλα αυτά, οι Η.Π.Α. εξακολουθούν να είναι η κυρίαρχη δύναμη στον κόσμο. Αυτό δεν είναι απαραίτητα μόνιμη κατάσταση υποθέσεων (Jacob L. Shapiro, 2018). Εάν, για παράδειγμα, η GeoPoliticalFutures κάνει λάθος για τις υποκείμενες αδυναμίες της Κίνας και της Ρωσίας, ένας πολυπολικός κόσμος μπορεί να είναι πιο κοντά από ότι πιστεύουμε (Jacob L. Shapiro, 2018). Αλλά αυτό είναι αρκετά μεγάλο εάν (Jacob L. Shapiro, 2018). Το 2018, ο κόσμος εξακολουθεί να είναι μονοπολικός (Jacob L. Shapiro, 2018). Οι Η.Π.Α. παραμένουν το παγκόσμιο κέντρο βάρους και οι ενέργειες τους γίνονται αισθητές σε όλο τον κόσμο (Jacob L. Shapiro, 2018).

Βιβλιογραφία

Α) Ελληνόγλωσση

- ❖ Machiavelli Niccolo (2002), Ο Ηγεμών, Εκδόσεις Περίπλους, Αθήνα.
- ❖ Rod Hague και Martin Harrop (2005), «Συγκριτική Πολιτική και Διακυβέρνηση, Αθήνα, Εκδόσεις Κριτική,.
- ❖ Van Erera, Stephen (2009), «Εισαγωγή στη μεθοδολογία της πολιτικής επιστήμης», Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα.
- ❖ Waltz Kenneth (2011), «Θεωρία Διεθνούς Πολιτικής», Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, 2011.
- ❖ Ζιώγας Χ. (2013) Διδακτορική Διατριβή «Διεθνής Τάξη: Θεωρίες Ηγεμονικής Σταθερότητας» Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- ❖ Γκόφας, Α. – Τζιφάκης, Ν. (2017), Θεωρητικές Προβολές στη Διεθνή Πολιτική, Πεδίο, Αθήνα.
- ❖ Μακιαβέλι Ν. (1996), «Ηγεμόνας», μετάφραση Καραχάλιου-Ζωγραφίδου Ζ., Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
- ❖ Παπασωτηρίου Χ.(2013), «Η Κίνα και οι Άλλοι- Οι σχέσεις της Κίνας με την Ευρώπη και τον Κόσμο», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- ❖ Παπασωτηρίου Χ. (2013), « Η Κίνα από την ουράνια αυτοκρατορία στην ανερχόμενη υπερδύναμη του 21ου αιώνα», εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα.
- ❖ Χριστόπουλος Α. (2006), «Η ραγδαία πολιτική και οικονομική άνοδος της Κίνας και οι επιπτώσεις για την παγκόσμια οικονομική και πολιτική σκηνή», Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP) www.eliamep.gr/old/eliamep/files/OP06.012846.pdf

Β) Ξενόγλωσση

- ❖ Allison, G. (2012) “Thucydides’s trap has been sprung in the Pacific”, Financial Times, 21 Αυγούστου, <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/5d695b5a-ead3-11e1-984b-00144feab49a.html#axzz2S38i8lBm>.

- ❖ Art, R. J. (2010) “The United States and the Rise of China: Implications for the Long Haul”, *Political Science Quarterly*, 125(3): 359-391.
- ❖ Asian Development Bank (2018), *Asian Development Outlook 2018*
- ❖ Breslin, Shaun (2017): Still rising or risen (or both)? Why and how China matters, *The Pacific Review*.
- ❖ Breslin Shaun (2016) Chinas’s Global Goals and Roles: Changing The world from the second place?, *Asian Affairs*, 47:1, 59-70.
- ❖ Brzezinski, Z. and Mearsheimer, J. J. (2005) “Clash of the Titans”, *Foreign Policy*, 146: 24-47.
- ❖ Brzezinski, Z. (2009) “Moving toward a reconciliation of civilizations”, *China Daily*, 15 Ιανουαρίου, 9.
- ❖ Chao Chin-Chung & Tian Dexin (2014), “Disputes over the Diaoyu /Senkaku islands: Communication Tactics and Grand Strategies”, *Journal of International Relations and Foreign Policy*, June 2014, Vol. 2, No2
- ❖ Chiu H., «An Analysis of the Sino-Japanese Dispute over the Tiaoyutai Islets». *Occasional Papers, Series in Contemporary Asian Studies*, No. 1 (Baltimore: School of Law, University of Maryland, 1999).
- ❖ Christensen T. (2012), “The meaning of the nuclear evolution: China’s Strategic Modernization and US-China Security Relations”, *Journal of Strategic Studies*, Vol 35, Issue 4.
- ❖ Gilpin, R., & Gilpin, J. M. (2001). *Global political economy: understanding the international economic order*. Princeton, N.J., Princeton University Press.
- ❖ Layne, Christopher, *The Unipolar Illusion: Why New Great Powers Will Rise* *International Security*, Vol. 17, No. 4 (Spring, 1993), pp. 5-51, Published by: The MIT Press
- ❖ Layne Christopher, "Ending the Alliance," *Journal of Contemporary Studies*, Vol. 6, No. 3 (Summer 1983), pp. 5-31; Layne, "Realism Redux: Strategic Independence in a Multipolar World," *SAIS Review*, Vol. 9, No. 2 (Summer-Fall 1989), pp. 19-44
- ❖ Reich Simon, Lebow Richard, *Good-bye Hegemony! Power and Influence in the Global System* (Princeton: Princeton University Press, 2014)
- ❖ Stuenkel, O. (n.d.). *Post-western world.*, Polity Press, (2016)
- ❖ Watson, Adam, *The evolution of international society: a comparative historical analysis*, New York : Routledge, 1992.

- ❖ Wolseley, Garnet, Narrative of the War with China in 1860; to Which Is Added the Account of a Short Residence with the Tai-Ping Rebels at Nankin and a Voyage from Thence to Hankow, London: Longman, Green, Longman, and Roberts (1862)
- ❖ Yeung, B. (2008), China in the era of globalization: The emergence of the discourse on economic security, The Pacific Review, 21(5), 635–660.

Διαδικτυακές Πηγές

- ❖ https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.CD?locations=CN&year_hi_gh_desc=true [Ανεκτήθη 20/01/2018]
- ❖ http://www.chinadaily.com.cn/a/201801/01/WS5a495ef6a31008cf16da4738_2.html [Ανεκτήθη 20/05/2018]
- ❖ White, G. (2018). China trade now bigger than US. [online] Telegraph.co.uk. Available at: <https://www.telegraph.co.uk/finance/economics/9860518/China-trade-now-bigger-than-US.html> [Ανεκτήθη 20/09/2018]
- ❖ <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/how-will-the-new-asian-infrastructure-investment-bank-boost-development> [Ανεκτήθη 20/03/2017]
- ❖ https://ec.europa.eu/epsc/publications/strategic-notes/asian-infrastructure-investment-bank_en [Ανεκτήθη 20/09/2018]
- ❖ Friedman, G. (2018). 5 maps that explain China's strategy. [online] Business Insider. Available at: <https://www.businessinsider.com/5-maps-that-explain-chinas-strategy-2016-1#seas-off-chinas-eastern-coast-5> [Ανεκτήθη 20/05/2018].
- ❖ Minerals.usgs.gov. (2017). [online] Available at: <https://minerals.usgs.gov/minerals/pubs/mcs/2016/mcs2016.pdf> [Accessed 01 Dec. 2017].
- ❖ Ikenberry, G. (2008). The Rise of China and the Future of the West. [online] Foreign Affairs. Available at: <https://www.foreignaffairs.com/articles/asia/2008-01-01/rise-china-and-future-west> [Ανεκτήθη 20/08/2018].
- ❖ Geopolitical Futures. (2018). Is a Multipolar World Emerging? - Geopolitical Futures. [online] Available at: <https://geopoliticalfutures.com/multipolar-world->

[emerging/?utm_source=A+Short+History+of+Modern+Russia&utm_campaign=558518ebf5-GPF Weekly Russia&utm_medium=email&utm_term=0_daf8214408-558518ebf5-263385965&mc_cid=558518ebf5&mc_eid=4deaf251ad](http://emerging/?utm_source=A+Short+History+of+Modern+Russia&utm_campaign=558518ebf5-GPF+Weekly+Russia&utm_medium=email&utm_term=0_daf8214408-558518ebf5-263385965&mc_cid=558518ebf5&mc_eid=4deaf251ad) [Ανεκτίθη 20/08/2018].

- ❖ <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/1766970/57-nations-approved-founder-members-china-led-aiib> [Ανεκτίθη 20/02/2019]
- ❖ <http://www.businessworld.in/article/57-Countries-Join-As-Founding-Members-Of-AIIB/16-04-2015-80462/> [Ανεκτίθη 20/02/2019]

